

Ársskýrsla 2023

Efnisyfirlit

Ávarp stjórnarformanns Auðhumlu.....	2
Frá framkvæmdastjóra Auðhumlu.....	3
Ávarp stjórnarformanns MS og Ísey útflutnings	4
Frá forstjóra MS.....	5
Fulltrúar deilda Auðhumlu.....	6
Stjórn Auðhumlu	7
Verðlaunahafar 2023.....	8
Mjólkursamsalan ehf. 2023	9
Ísey útflutningur ehf. 2023.....	10
Tölulegar upplýsingar.....	11
Áritun óháðra endurskoðenda.....	14
Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra.....	16
Rekstrarreikningur ársins 2023.....	17
Efnahagsreikningur ársins 2023.....	18
Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2023.....	20
Yfirlit um eigið fé 2023	21
Skýringar	22
Viðauki: Ófjárhagsleg upplýsingagjöf	36

.....

Útgefandi: Auðhumla, Austurvegi 65, 800 Selfoss
Ljósmyndir: Halla Eygló Sveinsdóttir
Ljósmynd af framkvæmdastjóra AH: Gunnar Leifur Jónasson
Ljósmynd af stjórnarformanni: Gunnar Leifur Jónasson
Ljósmyndir af stjórn Auðhumlu og stjórn MS: Gunnar Leifur Jónasson
Umbrot og prentun: Prentmet Oddi

.....

Ávarp stjórnarformanns Auðhumlu

Ágúst Guðjónsson

Rekstrarskýrði hjá kúabændum þyngdust mikið á liðnu ári og munaði mestu um miklar vaxta-hækkanir sem námu liðlega 100% á milli ára. Grasrótin lét í sér heyrja sem náði athygli fjölmíðla og pólitíkin lagði við hlustir. Þetta leiddi síðan af sér að Ríkisstjórn Íslands kom á fót starfs-hópi ráðuneytisstjóra þriggja ráðuneyta. Þessi ráðuneytisstjórahópur vann ítarlega skýrslu um stöðuna og þar kom fram að fjórðungur kúabúa er með yfir 200 m.kr langtímaskuldir að meðaltali. Niðurstaðan varð síðan að það kom viðbótarfjármagn frá ríkissjóði upp á 2,1 milljarð. Fyrir það ber að þakka þó að vissulega séu ekki allir sam-mála hvernig þessu fjármagni var útdelt og sér-stakt að Bændasamtök Íslands skyldu ekki höfð með í ráðum. Þessir plástrar ríkissjóðs eru hins vegar orðnir þreytandi og horfa þarf til þess hvar vandinn liggur og leiðrétta afkomu kúabúa. Þessi stöðuga hagræðingarkrafa í 20 ár af hendi ríkisins er farin að taka verulega í. Ef beingreiðslur hefðu verið sama hlutfallstala af framleiðslukostnaði og var ákveðið 2005 hefðu beingreiðslurnar átt að vera rúmlega 4,8 milljörðum hærri á síðasta ári. Þessu til viðbótar höfum við verið með verðlags-grunn kúabús sem var gerður árið 2001 þar sem sumir kostnaðarliðir eins og fjármagnskostnaður er stórléga vanmetin. Þannig að það má segja að kúabændur séu búnir að vera með tvöfalda hag-ræðingakrófu á sér, annars vegar í gegnum bein-greiðslur og hins vegar í gegnum verðlagsgrunn kúabús. Sem betur fer er nú farin vinna í gang að reikna nýjan verðlagsgrunn kúabús en þar þarf að vanda til verka og hafa útreikninga skýra og skil-merkilega. Þá þarf að tryggja að gögnin sem eru notuð til útreikninga séu rétt.

Mjólkurframleiðsla ársins 2023 var 151,5 milljónir lítra og jókst um 2,3% á milli ára. Sala á fitu-grunni var 148,5 milljónir lítra en 131,1 milljónir lítra á próteingrunni þannig að próteinhallinn var rétt um 17,4 milljónir lítra. Próteinhallinn hefur bein tengsl við tvíhliða tollasamning sem var gerður haustið 2015 við ESB og tók gildi 1. maí 2018. Innflutningur mjólkurafurða hefur aukist um 36% síðan hann tók gildi og þá sérstaklega í ostum. Í þessum sama tollasamning fékk Ísland 4000 tonna skyrkvóta og jafnframt náðist 329 tonn skyrkvóti á Bretland í nýjum samning árið 2023. Nú þegar er hafin útflutningur á skyrri frá Selfossi til Hollands og Bretlands og stefnt að því að flytja út eitthvað á annað þúsund tonn á þessu ári. Til að vinna á móti próteinhallanum er nauðsynlegt að reyna að fullnýta þessa skyrkvóta á næstu árum og ef það tekst mun það styrkja rekstraraf-komu MS. Greiðslumark árunna 2018-2021 var það sama eða 145 milljónir lítra, enda jókst inn-flutningur mjólkurvara mikið á þessu tímabili.

Síðustu 3 ár hefur greiðslumarkið verið aukið um 6,5 milljónir lítra og sala á mjólkurvörum gengið mjög vel. Erfitt rekstrarumhverfi kúabænda og talsverð fækkun í greininni hefur hins vegar vakið upp umræður hvort að framleiðslan nái að fylgja söluþróun mjólkurvara. Þetta þarf að vakta mjög vel og hvetja þarf íslenska kúabændur til að ná að minnsta kosti sínu greiðslumarki til að kerfið vinni rétt og þá verður meiri viðspyrna í kerfinu ef kalla þarf eftir meiri mjólk.

Árið 2023 varð 740 milljóna króna hagnaður af starfsemi Auðhumlu svf. en hagnaður upp á 461 milljónir króna árið áður. Það er ljóst að stýri-vaxtahækkanir Seðlabanka Íslands hafa verið verulega þyngjandi enda hækka fjármagnsgjöld samstæðunnar um 418 milljónir á milli ára. Eigin-fjárhlutfall samstæðunnar í árslok samkvæmt efnahagsreikningi nam 51,9%. Fjárhagsstaða þessara fyrirtækja okkar hefur verið á réttri leið sem hefur leitt það af sér að hægt hefur verið að ráðast í auknar fjárfestingar. Fjárfestingar hjá MS námu rétt um 2,3 milljörðum á síðasta ári þar vóg þyngst stórar vélasamstæður sem munu skila aukinni hagræðingu í rekstri. Þá liggja fyrir miklar fjárfestingar á Selfossi og Akureyri og undir-búningur þegar hafin.

Nú stýttist í að núverandi búvörusamningar renni sitt skeið og eru stjórnvöld farin að ámalga nýjar nálganir sem komu meðal annars fram í nýlegri skýrslu um stuðningskerfi íslensks land-búnaðar sem Matvælaráðuneytið lét vinna fyrir sig. Það má hins vegar aldrei gleymast í þessum viðræðum hvaða skyldur búvörulög 99/1993 og búvörusamningar leggja á afurðarstöðvar sem taka á móti mjólk frá bændum, má helst nefna eftirfarandi:

a) Söfnunar- og móttökuskylda á allri mjólk í landinu hvort sem um er að ræða mjólk innan greiðslumarks (kvóta) eða mjólk utan greiðslu-marks (umframmmjólk). Ákvæði um móttöku umframmmjólkur leiðir af söfnunar- og móttöku-skyldu mjólkur þar sem það skýrist ekki fyrr en í febrúar - mars ár hvert, hversu mikil umframmmjólk verður til á árinu áður, samkvæmt skilgreiningu laga og reglugerðar um greiðslumark. En það er þegar Matvælaráðuneytið lýkur magnuppgjöri fyrir næstliðið ár.

b) Samkvæmt ákvæðum laga skal mánaðarlegu afurðauppgjöri við innleggjendur lokið eigi síðar en 10. dag næsta mánaðar eftir innleggsmánuð. Til upplýsinga þá nemur samanlögð greiðslu-skylda fyrir móttækna mjólk innan greiðslumarks, samkvæmt ákvæðum laga og búvörusamnings, um 18,6 milljörðum kr. á árinu 2023.

c) Samhliða móttökuskylda á allri mjólk, innan sem utan greiðslumarks, er það á ábyrgð félags-ins, í gegnum Samtök afurðastöðva í mjólkur-iðnaði, að halda öryggisbirgðir / lágmarksbirgðir í landinu. Félagið í sinni markaðsráðandi stöðu þarf að standa straum af öllum þeim kostnaði sem fylgir því birgðahaldi. Jafnframt að tryggja að það umframmmjólmagn sem ber að flytja úr landi, samkvæmt magnuppgjöri Matvælaráðu-neytis og útflutningsskylda laga sé sannanlega flutt úr landi. Það er einnig í ábyrgð félagsins að gera stjórnvöldum grein fyrir því, og þá sækja um undanþágu frá útflutningsskylda laga, ef það stefnir í vöruskort á innanlandsmarkaði.

d) Félaginu ber að tryggja grunnrannsóknir á allri móttækinni mjólk í landinu. Það snýr að rannsóknum á efnainnihaldi mjólkur til verð-mætamælinga til bænda, sýkla-rannsóknir bæði til gæðamats og einnig vegna opinberra rann-sókna vegna tilmæla vegna heilbrigðismála. Einnig skal að tryggja eftirlit og leit að hugsan-legum lyfjaleifum í allri hrámmjólk sem vigtuð er í afurðastöðvar.

e) Félagið verður að uppfylla sölu- og dreifingar-skyldu á öllum mjólkurvörum hvert á land sem er á sama verði til allra viðskiptavina óháð stað-setningu þeirra í landinu.

f) Félaginu ber að halda upplýsingar og koma til stjórnvalda vegna allrar móttöku og ráðstöfunar mjólkur innanlands í sölu og birgðir og til út-flutnings, svo stjórnvöld geti metið stærð og þarfir innanlandsmarkaðar hverju sinni.

Íslenskir neytendur standa með innlendra mjólkur-framleiðslu og kunna að meta það öfluga vörubrú-narstarf sem mjólkuriðnaðurinn hefur staðið fyrir síðustu ár. Þrátt fyrir mikla aukningu á innflutningi mjólkurvara síðustu ár þá hefur sala innanlands aukist umtalsvert síðustu 3 árin. Jafnframt hefur verið góður vöxtur í skyr sölu erlendis sem þarf að fylgja vel eftir til að reyna grípa þau tækifæri sem eru erlendis en þar erum við í samkeppni við mjög stór fyrirtæki á alþjóðavísu. Tækifærin eru mörg framundan og full ástæða til bjartsýni þrátt fyrir erfið ytri skilyrði sem vonandi eru að þokast til betri vegar.

Að lokum vil ég þakka kúabændum, starfsfólki, viðskiptavinum og stjórnum félaganna fyrir gott samstarf á árinu.

Frá framkvæmdastjóra Auðhumlu

Jóhannes Hr. Símonarson

Árið 2023 heilsaði með miklum snjó og sannkölluðu vetrarriki sem hófst stuttu fyrir jól 2022 og stóð til um 20. janúar. Þá breytti til og hlánaði. Í mars kólnaði svo aftur og var vorið mjög úrkomusamt sunnan og vestan til á landinu og því erfitt um vorverk víða sökum bleytu. Sáning og áburðargjöf var því víða heldur seinna á ferðinni í þessum landsfjórðungum en venja hefur verið til og að sama skapi hófst sláttur heldur seinna þar en undanfarin ár. Heyfengur var samt þokkalegur á Suður- og Vesturlandi en háarspretta með minna móti sökum þurrka í júlí og ágúst og töldust heygæði vera í tæpu meðallagi eftir sumarið. Vor og sumar var aftur á móti með besta móti Norðan- og Austanlands og heyfengur og heygæði sömuleiðis með besta móti í þeim landsfjórðungum.

Greiðslumark mjólkur árið 2023 var 149,0 millj. lítra. Innlögð mjólk ársins nam alls tæpum 151,5 millj. lítra á landinu öllu, þar af var innlögð mjólk á starfssvæði Auðhumlu svf. tæpar 134 millj. lítra. Í lok ársins 2023 var fjöldi innleggjenda hjá Auðhumlu svf. alls 428 og hafði fækkað um 19 frá árinu á undan. Meðalinnvigtun frá hverjum framleiðanda reyndist vera 315.465 lítrar miðað við landið allt, sem er aukning um ríflega 15.000 lítra frá fyrra ári. Meðalinnvigtun á mjólkurkú (25.834) taldist vera 5.861 lítri. Félagsaðilar í stofnsjóði Auðhumlu svf. voru 483 í lok ársins en þeir voru 508 í upphafi árs. Inneign í stofnsjóði í árslok 2023 nam u.þ.b. 1,95 ma. króna sem er nánast óbreytt inneign milli ára. Í samvinnufélaginu Auðhumlu starfa nú 14 félagsdeildir.

Deildarfundir Auðhumlu svf. 2023 voru haldnir með hefðbundnum hætti um allt land í marsmánuði þar sem stjórnarformaður og framkvæmdastjóri Auðhumlu svf. ásamt stjórnarformanni og forstjóra MS ehf. fóru yfir starfsemi félaganna og áttu milliliðalaus samskipti við félagsmenn. Aðalfundur Auðhumlu svf. 2023 var haldinn föstudaginn 28. apríl í húsnæði MS að Bitruhálsi í Reykjavík. Á aðalfundinum voru samþykktar allmargar breytingar á samþykktum Auðhumlu svf. sem stjórn lagði til við aðalfundinn eftir góða undirbúningsvinnu sérstaks starfshóps og lögræðings félagsins.

Rekstrartekjur móðurfélagsins Auðhumlu svf. námu alls tæpum 17,1 ma. króna sem er aukning um tæplega 1,9 ma. króna milli ára eða um 12,3%. Þessi hækkun er tilkomin vegna hækkunar á heildsöluverði á ógerilsneyddri mjólk í lausu máli sem verðlagsnefnd búvara tók ákvörðun um í alls 4 skipti á árinu 2023, samhliða verðhækkunum á lágmarksverði mjólkur til bænda. Övenju tíðar verðhækkanir endurspegluðu verulegar verðhækkanir á aðföngum bænda við framleiðsluna á síðustu tveimur árum. Hagnaður móðurfélagsins nam um 640 millj. króna sem er hækkun um 244 millj. króna milli ára.

Rekstrartekjur Auðhumlusamstæðunnar nam tæpum 45,9 ma. króna sem er aukning um tæplega 7,1 ma. króna milli ára eða um 18,2%. Þessi hækkun er tilkomin vegna verðhækkana og söluaukningar, bæði á innanlandsmarkaði og erlendis. Samstæðan skilaði 740,4 millj. kr. hagnaði á

árinu 2023 sem er hækkun um tæplega 280 millj. króna á milli ára. Á móti aukningu í tekjum hafa fjármagnsgjöld samstæðunnar hækkað verulega á milli ára eða um tæplega 430 millj. króna. Um er að ræða u.þ.b. tvöföldun á vaxtagjöldum milli ára og ljóst má vera að enginn rekstur getur lifað í vaxtastigi sem þessu til lengdar. Á aðalfundi Ísey-útflutnings ehf. 2024 samþykkti stjórn félagsins að greiða eigendum þess alls 200 millj. arðgreiðslu. Félagið er í 80% eigu Auðhumlu svf. og 20% eigu Kaupfélags Skagfirðinga svf. og falla því 160 millj. króna í hlut Auðhumlu svf. Stjórn Auðhumlu svf. leggur til við aðalfund að arðgreiðslan verði greidd mjólkurframleiðendum í samræmi við innlagða mjólk hvers og eins árið 2023. Hjá Auðhumlusamstæðunni var fjöldi ársverka 463 í árslok og fjölgaði þeim á árinu um 32, einkum vegna aukinna umsvifa á Selfossi. Eiginfjárlutfall samstæðunnar nam 51,9% í árslok 2023 á móti 53,1% í árslok 2022.

Að öðru leyti skal vísað til ársreikninga móðurfélagsins og samstæðunnar.

Að lokum vil ég þakka stjórn félagsins, mjólkurframleiðendum, starfsfólki og öðrum samstarfsaðilum fyrir ánægjulega samvinnu og góð samskipti á árinu.

Ávarp stjórnarformanns MS og Ísey útflutnings

Elín M. Stefánsdóttir

Á árinu 2023 skilaði Mjólkursamsalan 227,2 milljón króna hagnaði sem er lækun upp á 55,2 milljónir á milli ára. Að öllu virtu er þetta viðunandi niðurstaða ekki síst í ljósi þess að farið var í umtalsverðar fjárfestingar í vinnslu og þökkunarbúnaði á árinu sem fjármagnaðar voru að stórum hluta úr rekstri.

Rekstrarhagnaður fyrir afskriftir (EBITDA) var ríflega 2.300 milljónir króna, sem er aukning um tæplega hálfan milljarð. Sú niðurstaða gefur til efni til að ætla að mögulegt sé að ráðast í nauðsynlegar fjárfestingar þó vaxtastigið eins og það er í landinu bíti að sjálfsögðu eins og hjá öðrum sem skulda. Á móti hefur komið að sala á mjólk og mjólkurvörum gekk vel á síðasta ári sem m.a. má þakka fjölgun ferðamanna og meiri neyslu Íslendinga á innlendum mjólkurvörum. Sérstaklega má nefna mikla söluaukningu í Hleðslu og annarri bragðbættri mjólk sem og í ostum, þrátt fyrir harða samkeppni við innflutta osta.

Áform eru um að fara í uppbyggingu á starfsstöðvum félagsins á Selfossi og Akureyri til að auka vinnslu- og geymslurými. Innanlandsmarkaður fer stækkandi og útflutningur er einnig að aukast. Því er nauðsynlegt að bæta vinnsluástöðu frá því sem nú er.

Mjólkursamsalan hefur verið rekin í núverandi mynd frá árinu 2007 en á tíunda áratug síðustu aldar hófst skipulögð hagræðing í mjólkuriðnaði. Þá sameinaðist rúmur tugur samvinnufélaga í mjólkuriðnaði í færri einingar jafnt og þétt næstu árin. Lykilatriði í að greiða þessa götu var margumtölud undanþága frá samkeppnislögum í 71. grein búvörulaga. Þegar horft er yfir söguna er augljóst að þetta hefur skapað skilyrði til mikillar framleiðniaukningar. Á tímabilinu 2006-2018 mældist framleiðnivöxtur í mjólkurvinnslu næstum 4% á ári að jafnaði (Heimild: Haggrannsóknir sf 2020), sem er langt yfir því sem gengur og gerist í íslenskum atvinnuvegum. Þessi aukna framleiðni hefur skilað sér í lægra verði á mjólkurvörum til neytenda og hærra afurðaverði til bænda og í heildina mikilli hagræðingu í greininni. Hins vegar verður sú hagræðing ekki endurtekin með sama hætti. Frekari framleiðniaukning verður að byggjast á öðrum þáttum, sennilega fyrst og fremst vöruþróun og enn snjallari markaðssetningu.

Undanfarin misseri hafa ekki verið hagfelld í búrekstri. Má það einkum rekja til hækkandi verðs á aðföngum og gríðarlega háu vaxtastigi. Það er erfitt að sjá hvernig vaxtastig af þessari stærðargráðu á að hjálpa innlendri framleiðslu að fóta sig í samkeppni við sívaxandi innflutning, sem býr við miklu lægra og stöðugra vaxtastig. Með þessu móti missum við smá saman úr landi, í formi aukins innflutnings, þá framleiðslu sem við hæglega getum sinnt hér á landi. Það er ekki góð þróun. Við þurfum virkilega á því að halda, bæði bændur og úrvinnslufyrirtæki okkar, ásamt auðvitað öðrum sem standa að innlendri framleiðslu, að stjórnvöld nái tökum á verðbólgu, lækki vexti og umfram allt standi með innlendri framleiðslu. Það er stóra verkefnið hjá stjórnvöldum á komandi mánuðum.

Eitt af því sem stjórnvöld geta gert til að lækka fjármagnskostnað bænda er að koma á ný á laggirnar sértæku fjármögnunarkerfi fyrir landbúnað í líkingu við það sem til staðar var með Stofnlána-deild landbúnaðarins og síðar Lánasjóði landbúnaðarins fram til ársins 2005. Slíkt kerfi, ef skynsamlega er að verki staðið, gæti lækkað fjármagnskostnað bænda og dregið úr hinum miklu vaxtasveiflum svo um munar og þar með jafnað samkeppnisstöðu íslensks landbúnað við landbúnað í ESB hvað fjármagnskostnað snertir.

Rekstur Íseyjar útflutnings gekk vel á árinu 2023 og hækkuðu rekstrartekjur félagsins um 673 milljónir króna milli ára eða um 21,3%. Þessi hækkun er til komin vegna verðhækkana og söluaukningar. Hagnaður félagsins hækkar um 133,3 milljónir króna á milli ára. Hagnaður félagsins var 204,5 milljónir króna eftir skatta og hefur stjórn félagsins lagt til að greiddar verði 200 milljónir í arð til eigenda á árinu 2024. Stjórn Auðhumlu svf. leggur til við aðalfund 2024 að sú arðgreiðsla sem fellur í hlut Auðhumlu verði greidd áfram til mjólkurinnleggjenda. Þetta er í fyrsta skipti sem greiddur er arður til bænda af erlendri starfsemi. Þó vitum við að á komandi árum verður nauðsynlegt að halda áfram uppbyggingu á starfsemi félagsins sem kostar mikla fjármuni, en þetta er viðleitni til að skila til bænda einhverjum hluta af því sem þeir hafa tekið þátt í að byggja upp.

Það er ekki sérlega vorlegt á Norðurlandinu þegar þessi orð eru skrifuð í byrjun apríl á meðan kollegar okkar á Suðurlandi eru farnir að sá korni og vinna önnur vorverk. En svona er landið okkar, býður uppá allskonar áskoranir alla daga. En með samstöðu og ákveðni höfum við komist í gegnum marga öldudalina í gegnum tíðina.

Vorið kom

Vorið kom á vængum ljósum,
Veg minn stráði hvítum rósum,
Þíddi brjóstsins þunga trega,
Þrár mér aftur gaf.
Vakti gleði fræ sem falið
feigðarskugga var og kalið
svaf.

Þá til starfs með þreki nýju
þjóðin gekk í skapi hlýju.
Risti plógur rakan svörðinn.
Rann á hafið skeið.
Haltir sínum hækjum fleygðu.
Hinir villtu nýja eygðu
leið.

Kristján frá Djúpalæk

Fyrir hönd stjórnar Mjólkursamsölnunar færi ég starfsfólki og stjórnendum þakkar fyrir vel unnin störf og góðan árangur í rekstri árið 2023. Einnig þakka ég bændum fyrir þann stuðning og velvilja sem ég hef notið í störfum mínum sem stjórnarformaður Mjólkursamsölnunar og Íseyjar útflutnings.

Eyjafirði í apríl 2024
Elín M. Stefánsdóttir

Frá forstjóra MS

Pálmi Vilhjálmsson

Starfsemi Mjólkursamsölnunnar á árinu 2023 var á margan hátt háð sömu áhrifaþáttum og þeim sem mynduðust á undanförunum árum í tíma heimsfaraldurs og síðan upphafs innrásarstríðs Rússa í Úkraínu. Ýmsir þættir á heimsmarkaði höfðu tekið breytingum, t.d. hækkaði kostnaðarverð aðfanga til rekstrar hjá bændum og afurðastöðvum en verð á mjólkurvörum á milliríkjamörkuðum vöruviðskipta lækkaði. Þessir aðstæður eru þó byrjaðar að taka breytingum til fyrra horfs. Má þar m.a. nefna verð grunnefna til áburðargerðar og kornverð á heimsmarkaði, auk þess sem verð ýmissa mjólkurvara í milliríkjavíðskiptum er byrjað að styrkjast aftur.

Starfsemi og rekstur Mjólkursamsölnunnar

Sala mjólkurvara

Á árinu 2023 gekk sala mjólkurvara vel og varð aukning í sölu, bæði á fitu og próteingrunni. Þróun í innanlandssölu undangenginna ára þar á undan hefur jafnframt verið jákvæð að þessu leiti sem sjá má m.a. í aukningu greiðslumarks mjólkur sem tekur mið af þörfum innanlandsmarkaðar hverju sinni. Á verðlagsárinu 2020 nam greiðslumark 145 milljónum lítra en greiðslumark ársins 2024 er 151,5 milljónir lítra. Aukningin er 6,5 milljónir lítra eða um 4,5%. Á sama tímabili hefur sú jákvæða þróun átt sér stað að próteinhalli innanlandsmarkaðar hefur verið að minnka í ákvæðnum skrefum og er nú um 5 milljónum lítrum lægri en hann var á miðju ári 2020.

Þessi aukning á innanlandsmarkaði, undangengin ár, verður að teljast góð að teknu tilliti þeirra aðstæðna sem hafa ríkt bæði á heimsvísu sem og þeirra sem hafa myndast hér sérstaklega innanlands. Segja má að aðstæður hafi markast af mörgum stórum atburðum. Sem fyrr segir geysaði heimsfaraldur og í kjölfarið fylgdi stríð í Úkraínu. Þessar aðstæður hafa haft töluverð áhrif á kostnaðarstig í landbúnaði og þar með rekstrarforsendur bænda sem og afurðastöðva. Auk þess var mikil þensla í efnahag hér innanlands með tilheyrandi verðbólgu sem brugðist var við með hækkan vaxtastigs sem ríkt hefur undanfarin misseri. Allir þessir samverkandi þættir hafa óhjákvæmilega þrengt að efnahag landsmanna

og dregið úr kaupgetu almennings á vörum og þjónustu. Því megum við, undir þessum kringumstæðum, vera sátt við að halda stöðu okkar í vöru-sölu innanlands með þeim hætti sem verið hefur undangengin ár.

Rekstur og horfur

Staða og þróun í samanlagðri afkomu Mjólkursamsölnunnar skiptir kúabændur höfuðmáli í fjárhagslegu rekstraröryggi í starfsemi þeirra. Niðurstaða starfsársins 2023 var góð í sögulegu samhengi þar sem fjármunamyndun rekstrar - þ.e. EBITDA hagnaður fyrir afskriftir og vexti - hefur aldrei verið hærrí í sögu fyrirtækisins, allt frá stofnun þess árið 2007. Hann nam rúmum 2.300 milljónum kr. á árinu 2023. Þessi fjármunamyndun hefur mikil áhrif á getu fyrirtækisins til fjárfestinga vegna endurnýjunar og nýsköpunar í starfsemi sinni.

Það verður mikilvægt verkefni stjórnenda Mjólkursamsölnunnar á komandi árum að varðveita þennan árangur og styrkja enn frekar, þar sem fyrirtækið stendur frammi fyrir mikilli þörf í fjárfestingum af ýmsum toga.

Kjarasamningar eru nýfstaðnir en það verður nauðsynlegt að mæta þeim kostnaði sem þar kemur fram eftir þeim aðstæðum sem verða á gildistíma samningsins hverju sinni. Samningurinn er til 4 ára og gildir því til febrúar árið 2028.

Jarðeldarnir á Reykjanesi undangengin ár, hafa haft áhrif á marga þætti íslensks samfélags að undanförunu. Frekari framþróun þeirra atburða er óskrifað blað og alls óvíst hvort og að hve miklu leiti þeir muni hafa áhrif á frekari komu ferðamanna til landsins. Það getur skipt miklu í þróun innanlandsmarkaðar.

Fjárfestingar

Fyrir dyrum standa töluverðar nýfjárfestingar í fasteignum hjá Mjólkursamsölnunni og þá einna helst á Selfossi og Akureyri. Vinna við hönnun og teikningar standa yfir og unnið er að undirbúningi fjármögnunar verkefna. Samskipti við skipulags-yfirvöld hafa gengið vel og verður fyrst hafist handa við framkvæmdir á Selfossi.

Ráðstöfun mjólkur

Í ársskýrslu síðastliðins árs, 2022, var gerð grein fyrir mikilvægi þess að geta hafið útflutning á skýri inn á ESB – markað og nýta til þess tollfrjálsan kvóta Íslands í samræmi milliríkjasamning þann er tók gildi 2017. Á fyrstu þremur mánuðum yfirstandandi árs 2024, hafa þegar verið flutt út um 240 tonn en allt útlit er fyrir á útflutningur á ársgrunni, einungis á afmarkaðan markaðshluta, geti numið um 1.200 – 1.300 tonnum. Það þarf vart að undirstrika hversu fjárhagslega mikilvægt það er að nýta þennan tollfrjálsa kvóta

Ég vil þakka bændum, stjórn félagsins og stjórnendum MS og öllu starfsfólki á starfsstöðvum félagsins fyrir gott og árangursríkt samstarf á liðnu ári.

Pálmi Vilhjálmsson
Forstjóri Mjólkursamsölnunnar

Fulltrúar deilda Auðhumlu

á aðalfundi 24. apríl 2024

Austurlandsdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Björgvin Gunnarsson	Núpi
Varadeildarstjóri:	Jón Elvar Gunnarsson	Breiðavaði
Varafultr.:	Sigbjörn Þór Birgisson	Egilsstöðum 4
	Sigurbjörg Sigurbjörnsdóttir	Gilsárteigi 2

Austur-Skaftafellsdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Birgir Freyr Ragnarsson	Flatey
Varafultr.:	Valdimar Ingólfsson	Grænahnrauni

Vestur-Skaftafellsdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Magnús Sigurjónsson	Eystri-Pétursey
Varadeildarstjóri:	Bjarni Bjarnason	Hraunkoti
Varafultr.:	Gunnar Þormar Þorsteinsson	Vatnskarðshólum
	Arnfríður S. Jóhannesdóttir	Herjólfsstöðum 2

Eyjafjalladeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Magðalena Jónsdóttir	Drangshlíðardal
Varadeildarstjóri:	Aðalbjörg Rún Ásgeirsdóttir	Stóru-Mörk 3
Varafultr.:	Sigríður Björk Ólafsdóttir	Fit
	Ragnar Lárusson	Stóra-Dal

Landeyjadeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Karel Geir Sverrisson	Seli
Varadeildarstjóri:	Axel Sveinbjörnsson	Hólmum
Varafultr.:	Erna Árfells	Berjanesi
	Guðmundur Jónsson	Berjanesi

Fljótshlíðar-, Hvals- og Rangárvalladeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Guðmundur Ómar Helgason	Lambhaga
Varadeildarstjóri:	Þórir Már Ólafsson	Bollakoti

Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpárdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Hannes Ólafsson	Austvaðsholti
Varadeildarstjóri:	Daníel Svanur Ólafsson	Guttormshaga
Varafultr.:	Ágúst Sæmundsson	Bjólu
	Borghildur Kristinsdóttir	Skarði

Uppsveitadeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Bragi Viðar Gunnarsson	Túnsbergi 3
Varadeildarstjóri:	Kristján Valur Sigurjónsson	Kotlaugum
	Samúel U. Eyjólfsson	Bryðjuholti
	Ragnhildur Sævarsdóttir	Hjálmstöðum
	Ísak Jökulsson	Ósabakka
Varafultr.:	Jórunn Svavarsdóttir	Drumboddsstöðum 1
	Bjarni Músson	Stóru-Mástungu 1
	Eiríkur Jónsson	Gýgjarhólskoti
	Þórunn Andrésdóttir	Bryðjuholti
	Páll Jóhannsson	Núpstúni 2

Flóa- og Ölfusdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Haraldur Einarsson	Urriðafossi
Varadeildarstjóri:	Anne B. Hansen	Smjördölum
	Ágúst Ingi Ketilsson	Brúnastöðum 2
Varafultr.:	Byndís Eva Óskarsdóttir	Dalbæ
	Fanney Ólafsdóttir	Hurðarbaki
	Brynjólfur Þór Jóhannsson	Kolsholtshelli

Vesturlandsdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Laufey Bjarnadóttir	Stakkhamri
Varadeildarstjóri:	Ólöf Ósk Guðmundsdóttir	Miðdal
	Egill Gunnarsson	Hvanneyri
	Kristján Ágúst Magnússon	Snorrastöðum
	Pétur Diðriksson	Helgavatni
Varafultr.:	Karen Björg Gestsdóttir	Kaldárbakka
	Sigurjón Helgason	Mel
	Finnur Pétursson	Káranesi
	Lilja Guðrún Eypórsdóttir	Vestra-Reyni
	Halldór J. Gunnlaugsson	Hundastapa

Breiðafjarðardeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Sigrún Hanna Sigurðardóttir	Lyngbrekku 2
Varadeildarstjóri:	Árni Brynjólfsson	Vöðlum
Varafultr.:	Unnsteinn Hermannsson	Leiðólfstöðum 2
	Jón Egill Jóhannsson	Skerðingsstöðum II

Vestur-Húnaþingsdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Valgerður Kristjánsdóttir	Mýrum III
Varadeildarstjóri:	Guðný Helga Björnsdóttir	Bessastöðum
Varafultr.:	Sigurður Kjartansson	Hlaðhamri
	Ármann Pétursson	Neðri-Torfustöðum

Austur-Húnaþingsdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Ingvar Björnsson	Hólabaki
Varadeildarstjóri:	Ingibjörg Sigurðardóttir	Auðólfstöðum
Varafultr.:	Sigurður Rúnar Magnússon	Hnjúki
	Magnús Björnsson	Syðra-Hóli

Norðausturdeild

Aðalfulltr.:		
Deildarstjóri:	Ásta Pétursdóttir	Hranastöðum
Varadeildarstj.	Geir Árdal	Dæli
	Lilja Dögg Guðnadóttir	Stóra-Dunhaga 2
	Guðmundur Óskarsson	Hríshóli
	Þórir Nielsson	Torfum
	Dagbjört Jónsdóttir	Sökku
	Guðmundur Stefán Bjarnason	Svalbarði
	Aðalsteinn Hreinsson	Auðnum
	Vaka Sigurðardóttir	Dagverðareyri
	Ástþór Árnason	Ytra-Felli
Varafultr.:	Sif Jónsdóttir	Laxamýri
	Haukur Marteinsson	Grænuvöllum
	Þórunn Jónsdóttir	Sólvangi 2
	Baldur Helgi Benjamínsson	Ytri-Tjörnum
	Snæþór Haukur Sveinbjörnsson	Búvöllum
	Tryggvi Jóhannsson	Hvassafelli
	Gunnhildur Gylfadóttir	Steindyrum
	Karl Ingi Atlason	Hóli
	Kristbjörn Steinarsson	Sigtúnnum
	Ásvaldur Ævar Þormóðsson	Stóru-Tjörnum

Stjórn Auðhumlu

Efri röð f.v.: Magðalena Jónsdóttir, Óttar Bragi Þráinsson, Björgvin R Gunnarsson og Ásvaldur Ævar Þormóðsson.
Neðri röð f.v.: Elín M. Stefánsdóttir, Ágúst Guðjónsson, Þórunn Andrésdóttir og Jóhannes Hr. Símonarson.

Formaður

Ágúst Guðjónsson, Læk

Varaformaður

Þórunn Andrésdóttir, Bryðjuholti

Ritari

Óttar Bragi Þráinsson, Miklaholti

Meðstjórnendur

Magðalena Jónsdóttir, Drangshlíðardal
Ásvaldur Ævar Þormóðsson, Stóru-Tjörnum
Elín M. Stefánsdóttir, Fellshlíð
Björgvin R. Gunnarsson, Núpi

Varamenn

Sif Jónsdóttir, Laxamýri
Linda B. Ævarsdóttir, Steinnýjarstöðum
Haraldur Magnússon, Belgsholti

Skoðunarmenn

Haraldur Einarsson, Urriðafossi
Hannes Ólafsson, Austvaðsholti

Varaskoðunarmenn

Geir Árdal, Dæli
Magnús Hannesson, Eystri-Leirargörðum

Framkvæmdastjóri

Jóhannes Hr. Símonarson

Starfssvæði Auðhumlu

■ Starfssvæðið

Verðlaunahafar 2023

Lögð inn úrvalsmjólk alla mánuði ársins

Hluti vinningshafa í Norðausturdeild 2023 ásamt stjórnarformanni og framkvæmdastjóra Auðhumla.

Innl. nr.	Nafn	Heimili	Deild
10237	Steinþór Björnsson	Hvannabrekku	Austurlandsdeild
13509	Flateyjarbúið ehf.	Flatey	A.-Skaftafellsdeild
20125	Margrét Jónsdóttir	Syðri-Velli	Flóa- og Ölfusdeild
20140	Haukur Sigurjónsson	Seljatungu	Flóa- og Ölfusdeild
20304	Gráhöll ehf.	Brúnastöðum	Flóa- og Ölfusdeild
20313	Gísli Hauksson,	Stóru-Reykjum	Flóa- og Ölfusdeild
20511/12	Ólafur Ingi og Anna	Eyði-Sandvík	Flóa- og Ölfusdeild
20700	Jökull Helgason / Ósabakki ehf.	Ósabakka 2	Uppsveitadeild
20948	Kristinn Guðnason og Elín Guðjónsdóttir	Þverlæk	Holta-, Landm-, Ása- og Djúpárdeild
21329/30	Eggert og Páll	Kirkjulæk	Fljótsl., Hvols- og Rangárvalladeild
21335	Teigur 1 sf.	Teigi 1	Fljótsl., Hvols- og Rangárvalladeild
22242	Ásar og Móar ehf.	Ásum	Uppsveitadeild
22811	Félagsbúið Holti 2	Holti 2	V.-Skaftafellsdeild
30187	Mjólk og menn ehf.	Gunnlaugsstöðum	Vesturlandsdeild
30462	Jörfabændur ehf.	Jörfa	Vesturlandsdeild
35180	Kjartan Jósepsson	Nýju Búð	Vesturlandsdeild
36306	Ásthildur og Birgir	Bakka	Vesturlandsdeild
36406	Miðdalsbúið ehf.	Miðdal	Vesturlandsdeild
52575	Steinný ehf.	Steinnýjarstöðum	A.-Húnavatnsdeild
60024	Holtselsbúið	Holtsemi	Norðausturdeild
60107	Ytri-Tjarnir ehf.	Ytri Tjörnum	Norðausturdeild
60232	Róbert Fanndal Jósavínsson	Litla-Dunhaga	Norðausturdeild
60234	Stóri-Dunhagi ehf.	Stóra-Dunhaga	Norðausturdeild
60440	Gunnsteinn Þorgilsson	Sökku	Norðausturdeild
60493	Guðrún Marinósdóttir	Búrfelli	Norðausturdeild
60572	Þorleifur K Karlsson	Hóli	Norðausturdeild
60615	Karl Björnsson	Veisu	Norðausturdeild
68034	Vogabú ehf.	Vogum 1	Norðausturdeild
68105	Erlingur Teitsson	Brún	Norðausturdeild
68118	Hildigunnur Jónsdóttir	Lyngbrekku	Norðausturdeild
68408	Öxará rekstrarfélag ehf. // Dagný og Þórir	Öxará	Norðausturdeild
68426	Lækjamót 641 ehf.	Lækjamóti	Norðausturdeild
68454	Flosi Gunnarsson	Hrafnstöðum	Norðausturdeild
68540	Félagsbúið Hraunkoti	Hraunkoti 1	Norðausturdeild
68596	Félagsbúið Laxamýri	Laxamýri	Norðausturdeild
68620	Steinþór Heiðarsson	Ytri-Tungu 1	Norðausturdeild

Fjöldi: 36

Reglur um verðlaunaveitingu fyrir mjólk í 1. flokk A eru þessar:

Verðlaun fá þeir innleggjendur sem lögðu inn mjólk í 1. flokki A í öllum mánuðum ársins auk þess sem:

a) Hámark frumutölu í mánuðinum sé 200 þúsund frumur/ml eða lægra - mælt og reiknað sem faldmeðaltal

b) Hámark líftölu í mánuðinum sé 20.000 ein/ml, mælt og reiknað sem beint meðaltal mánaðarins (*)

c) Hámark frírra fitusýra sé 0,9 mmol/l, reiknað sem faldmeðaltal mánaðar

(*) Mörkum á hámarki líftölu í mánuði var tímabundið breytt úr 20.000 ein/ml í 30.000 ein/ml frá 1. mars til 31. júlí 2023 vegna vafa á réttmæti niðurstaðna úr líftölutæki RM

Mjólkursamsalan ehf. 2023

Efri röð f.v.: Óttar Bragi Þráinsson, Sigurjón Rúnar Rafnsson, Björgvin R. Gunnarsson, Magðalena Jónsdóttir og Pálmi Vilhjálmsson.
Neðri röð f.v.: Ásvaldur Ævar Þormóðsson, Þórólfur Gíslason, Elín M. Stefánsdóttir, Ágúst Guðjónsson og Þórunn Andrésdóttir.

Stjórn Mjólkursamsölnunnar skipa

Elín Margrét Stefánsdóttir, formaður
Þórólfur Gíslason, varaformaður
Ágúst Guðjónsson, meðstjórnandi
Þórunn Andrésdóttir, meðstjórnandi
Ásvaldur Þormóðsson, meðstjórnandi

Varamenn

Björgvin R. Gunnarsson
Magðalena Jónsdóttir
Óttar Bragi Þráinsson
Sif Jónsdóttir
Sigurjón Rúnar Rafnsson

Forstjóri

Pálmi Vilhjálmsson

Rekstur

Rekstrartekjur félagsins voru 39.445 milljónir árið 2023, áætlun gerði ráð fyrir 35.860 milljón kr. Því voru rauntekjur 3.585 milljón kr. meiri en áætlun eða 10% umfram áætlun. Tekjur jukust frá árinu 2022 um kr. 5.295 milljón kr. eða 15,5%. Seld voru 2.445 tonn af viðbiti, 6.493 tonn af ostum og 1.367 tonn af dufti. Einnig voru seldir 44,3 milljónir lítra af ferskvörum.

Á árinu 2023 var 227 milljón kr. hagnaður af rekstri félagsins og lækkaði hann um 55 milljón kr. frá árinu 2022. Í lok ársins 2023 var eignarhlutur Auðhumla 80% og Kaupfélag Skagfirðinga 20%.

Heildareignir Mjólkursamsölnunnar voru í árslok 2023 20.269 milljónir og eigið fé var 9.019 milljónir kr. Eiginfjárlutfall félagsins var 44,50% í árslok 2023.

Stöðugildi á árinu 2023 voru 439 og fjölgaði um 5,7% milli ára. Starfsemi Mjólkursamsölnunnar fer fram á fimm starfsstöðvum um allt land.

Endurskipulagning undanfarin ár í rekstri Mjólkursamsölnunnar hefur skilað stöðugum rekstri og afkomu. Eftir erfið ár hefur tekist gera reksturinn stöðugan og í stakk búinn til að mæta komandi verkefnum Mjólkursamsölnunnar sem eru næg.

Á árinu 2023 voru ákveðnar breytingar í rekstri ÍSEY útflutnings ehf. Einar Einarsson lét af störfum sem framkvæmdastjóri og tók við rekstri Skyr Wales og uppbyggingu á sölustarfsemi í Bretlandi.

Reksturinn á árinu gekk vel. Söluaukning varð á öllum okkar helstu mörkuðum. Finnland, Holland, Frakkland og Sviss voru í verulegum vexti á árinu 2023. Stígandi var í sölu í Bretlandi. Ákveðið var að skerpa á þeim mörkuðum þar sem við erum að ná árangri en hætta sölu á mörkuðum sem við höfðum ekki náð ásættanlegum árangri. Við munum þó ekki gefast upp þar sem árangur náðist ekki, heldur vinna okkar heimavinnu, greina markaðina og koma á okkar forsendum aftur af stað og nálgast þessa markaði af meiri ákefð.

Rekstrartekjur ÍSEY útflutnings á árinu 2023 voru 3.838 milljónir og jukust um 21% milli ára. Hagnaður félagsins var 204 milljónir og jókst úr 71 milljón árið 2022. Ástæða aukinna rekstrartekna er aukin sala, sérstaklega í Hollandi og Frakklandi. Hagnaðurinn jókst vegna aukinnar veltu og hagræðingar í rekstri.

Framleiðsla á ÍSEY skyrri er nú á fimm stöðum í heiminum, Íslandi, Danmörku, Bretlandi, Nýja-Sjálandi og Japan. Einnig er framleitt skyr eftir okkar uppskrift í Noregi og Bandaríkjunum. Allar okkar framleiðslustöðvar eru að bæta við sig magni í framleiðslu ár frá ári.

Unnið hefur verið að því á árinu að betrubæta sölukerfi okkar í Evrópu. Eins og áður sagði höfum við sagt upp samningum eða söluaðilar gefist upp í nokkrum löndum. Markmið okkar er skýrt að hefja aftur sölustarfsemi í þessum löndum með okkar fyrirtæki og okkar áherslum. Vinna við þessa

umbreytingu er þegar hafin og er gert ráð fyrir að stigin verði skref á árinu 2024. Það hefur komið í ljós að samkeppnin er að harðna og stórir framleiðendur í Evrópu hafa tekið eftir ÍSEY skyrri. Því má búast við að samkeppnin muni harðna verulega á komandi misserum. En við búum að því að eiga mjög góða vöru og langa hefð fyrir framleiðslu á skyrri. Einnig erum við komin með marktæka sölusögu í nokkrum löndum Evrópu og því verða alltaf fleiri og fleiri sem þekkja ÍSEY skyr. En það má ekkert slaka á og við verðum að halda áfram vel á spilunum til að við náum þeim markmiðum sem við höfum sett okkur. Við erum vel búin í þessa ferð, með góða vöru, gott bakland, góða vörubrúun og gott starfsfólk.

ÍSEY Skyr Bar og Skyrheimar

Í lok árs 2022 yfirtók ÍSEY útflutningur ehf. rekstur ÍSEY Skyr Bar og Skyrlands á Selfossi. Hafist var handa við að opna Skyr safnið og ÍSEY Skyr Bar á Selfossi aftur sem hafði verið lokað um skamma hríð. Náðum við að opna í maí og fórum vel inn í sumarið. Árið 2023 var notað til að móta reksturinn og yfirfara stöðuna sérstaklega í ÍSEY Skyr Bar. Hefur töluverð áhersla verið lögð á að koma með nýjungar sem hafa það að leiðarljósi að auka sölu á skyrri. N1 er með einkaleyfi á ÍSEY Skyr Bar á Íslandi og er unnið að því að styrkja það samband og auka sölu. Árið 2023 var kostnaðarsamt fyrir okkur í ÍSEY Skyr Bar en við höfum verulegar væntingar til þess að strax á þessu ári verði verulegur viðsnúningur á rekstrinum.

Að lokum vil ég þakka stjórn félagsins og starfsfólki fyrir vel unnin störf á árinu. Bændum þakka ég fyrir þolinmæðina gagnvart ÍSEY útflutningi við uppbyggingu á sölustarfsemi erlendis.

Ómar Geir Þorgeirsson
framkvæmdastjóri

Stjórn Ísey útflutningur ehf.

Elin Margrét Stefánsdóttir, stjórnarformaður
Ágúst Guðjónsson
Jóhannes Hr. Símonarson
Sigurjón Rúnar Rafnsson
Pálmi Vilhjálmsson

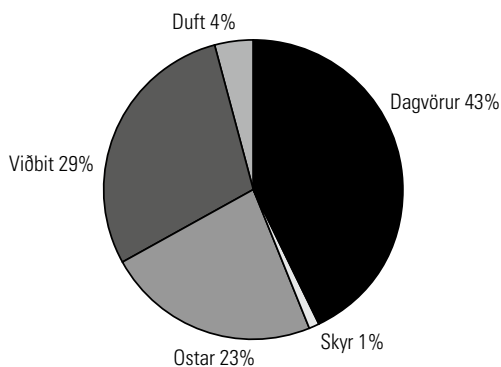
Endurskoðendur

Deloitte ehf.
Benóní Torfi Eggertsson
Árni Þór Vilhelmsson

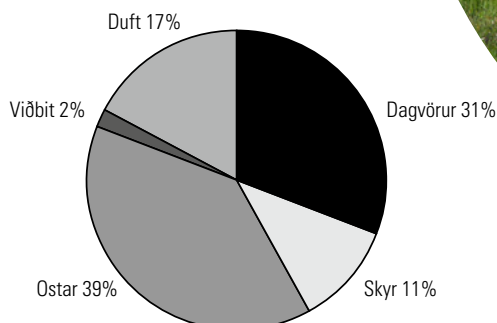
Tölulegar upplýsingar

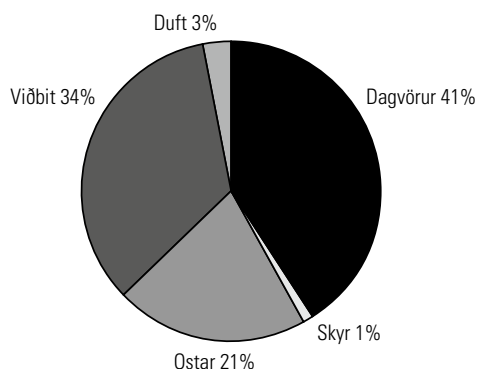
Ráðstöfun mjólkur hjá MS árið 2023 umreiknað í lítra m.v. fitu

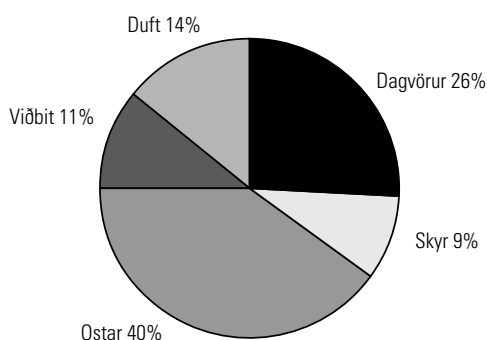
Ráðstöfun mjólkur hjá MS árið 2023 umreiknað í lítra m.v. prótein

Ráðstöfun mjólkur hjá MS og KS árið 2023 umreiknað í lítra m.v. fitu

Ráðstöfun mjólkur hjá MS og KS árið 2023 umreiknað í lítra m.v. prótein

Mjólkurinnlegg hjá Auðhumla

Árið 2023	Árið 2022	Breyting 2023-2022	
		Lítrar	Hlutfall
10.929.482	10.698.702	230.780	2,16%
10.561.374	10.200.073	361.301	3,54%
11.939.816	11.634.207	305.609	2,63%
11.342.035	11.427.289	-85.254	-0,75%
12.755.572	12.015.341	740.231	6,16%
11.849.272	11.543.079	306.193	2,65%
11.438.824	10.893.517	545.307	5,01%
11.227.937	11.164.523	63.414	0,57%
10.439.737	10.301.261	138.476	1,34%
10.501.802	10.292.974	208.828	2,03%
10.197.235	10.362.603	-165.368	-1,60%
10.790.568	10.779.953	10.615	0,10%
133.973.654	131.313.522	2.660.132	2,03%

Heildarmjólkurinnlegg á landinu

Árið 2023	Árið 2022	Breyting 2023-2022	
		Lítrar	Hlutfall
12.241.710	12.017.059	224.651	1,87%
11.888.974	11.500.091	388.883	3,38%
13.440.966	13.113.739	327.227	2,50%
12.822.270	12.850.919	-28.649	-0,22%
14.343.690	13.531.227	812.463	6,00%
13.381.436	13.036.528	344.908	2,65%
12.978.270	12.358.297	619.973	5,02%
12.774.470	12.620.557	153.913	1,22%
11.858.525	11.615.492	243.033	2,09%
11.922.042	11.568.993	353.049	3,05%
11.542.215	11.621.821	-79.606	-0,68%
12.228.540	12.132.191	96.349	0,79%
151.423.108	147.966.914	3.456.194	2,34%

Tölulegar upplýsingar

Innvigtun mjólkur innan og utan greiðslumarks verðlagsárið 2023 Auðhumla og KS

Skýringar	Framleitt innan gr.marks	Framleitt umfram samning	Framleitt alls
Auðhumla svf.	131.556.216	2.417.438	133.973.654
Mjólkursamlag KS	17.354.559	94.894	17.449.453
Heimavinnsla	89.225	0	89.225
Samtals Auðhumla og KS	149.000.000	2.512.332	151.512.332

Heimild: Atvinnuvegaráðuneytið og aðildarfélag SAM

Fjöldi innleggjenda í árslok í deildum 2023 og 2022

Nafn deildar	31/12 2023	31/12 2022	Mismunur
Austurlandsdeild	18	18	0
A-Skaftafellsdeild	7	7	0
V-Skaftafellsdeild	19	21	-2
Eyjafjalladeild	14	14	0
Landeyjadeild	23	23	0
Fljótshlíðar-, Hvols- og Rangárvalladeild	12	13	-1
Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpardeild	15	16	-1
Uppsveitadeild	58	59	-1
Flóa- og Ölfusdeild	32	35	-3
Vesturlandsdeild	57	62	-5
Breiðafjarðardeild	21	22	-1
Vestur-Húnaþingsdeild	15	15	0
Austur-Húnaþingsdeild	22	23	-1
Norðausturdeild	115	119	-4
Alls Auðhumla	428	447	-19

Fitu- og prótein innihald mjólkur eftir deildum (meðaltal)

Heiti deildar:	Meðal- fita 2023	Meðal- fita 2022	Meðal prótein 2023	Meðal prótein 2022
Austurlandsdeild	4,19	4,19	3,39	3,41
A-Skaftafellsdeild	4,27	4,21	3,33	3,38
V-Skaftafellsdeild	4,22	4,23	3,34	3,40
Eyjafjalladeild	4,24	4,21	3,31	3,36
Landeyjadeild	4,17	4,15	3,28	3,35
Fljótshlíðar-, Hvols- og Rangárvalladeild	4,23	4,22	3,27	3,33
Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpardeild	4,28	4,21	3,36	3,41
Uppsveitadeild	4,25	4,22	3,32	3,35
Flóa- og Ölfusdeild	4,24	4,22	3,32	3,35
Vesturlandsdeild	4,26	4,22	3,32	3,35
Breiðafjarðardeild	4,22	4,16	3,34	3,37
Vestur-Húnaþingsdeild	4,25	4,23	3,31	3,36
Austur-Húnaþingsdeild	4,19	4,13	3,30	3,35
Norðausturdeild	4,22	4,24	3,37	3,42
Auðhumla	4,24	4,21	3,36	3,38

**Auðhumla svf.
Samstæðuársreikningur
2023**

Áritun óháðra endurskoðenda

Til stjórnar og félagsaðila Auðhumlu svf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Auðhumlu svf. fyrir árið 2023. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um eigið fé, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2023, efnahag hennar 31. desember 2023 og breytingu á handbæru fé á árinu 2023, í samræmi við lög um ársreikninga.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Auðhumlu svf. í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur sem og aðrar siðareglur sem eru viðeigandi við endurskoðun á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela ófjárhagslega upplýsingagjöf í viðauka með samstæðuársreikning sem við fengum fyrir áritunardag og ársskýrslu Auðhumlu svf. að undanskildum samstæðuársreikningnum og áritun okkar á hann, sem við gerum ráð fyrir að fá eftir áritundardag.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um, né veitum staðfestingu á efni þeirra.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framan-greindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggð á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi Auðhumlu svf. Ef við á, skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa félagið upp eða hætta starfsemi, eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Stjórn skal hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanlega víska er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits félagsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.

- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi samstæðunnar.
- Metum í heild sinni hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við ársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.
- Öflum fullnægjandi endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga eininga innan samstæðunnar, til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ein ábyrgð á álitum okkar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Kópavogi, 11. apríl 2024

Deloitte ehf.

Benóní Torfi Eggertsson
endurskoðandi

Guðmundur Örn Árnason
endurskoðandi

Kjörnir skoðunarmenn

Við undirritaðir, kjörnir skoðunarmenn Auðhumla svf., höfum farið yfir ársreikning þennan.

Við teljum að hann sé í samræmi við ákvæði laga og samþykkt félagsins og leggjum til að hann verði samþykktur.

Haraldur Einarsson

Hannes Ólafsson

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Samstæðuársreikningur Auðhumla svf. fyrir árið 2023 er gerður í samræmi við lög um ársreikninga.

Tilgangur félagsins skv. samþykktum er að taka á móti mjólk frá félagsmönnum, breyta henni í söluhæfa vöru, dreifa henni og selja fyrir sem best verð. Þá er félaginu heimilt að reka aðra starfsemi, sem gæti dregið úr rekstrarkostnaði félagsins og verið til hagræðis og styrktar fyrir félagið og félagsaðila.

Dótturfélög Auðhumla eru þrettán talsins. Mjólkursamsalan ehf. sem er framleiðslufyrirtæki, sem vinnur úr hrámjólk drykkjarmjólk, osta, skyr og fleiri mjólkurvörur. MS eignarhald ehf. heldur utan um eignarhald á Icelandic Provisions Inc. Ísey útflutningur ehf. lætur framleiða skyr í Danmörku undir vörumerkinu Ísey skyr og selur til Finnlands, Frakklands og Hollands auk þess að selja einkaleyfi á framleiðsluvörum félagsins. Bitruháls ehf. starfrækir sjálfvirka bílaþvottastöð fyrir stærri bíla í eigu Mjólkursamsölu ehf. Í Mjólkurbúi Flóamanna ehf., Norðurmjólk ehf., Osta- og smjöröslunni ehf. og Ísey Skyr UK er engin starfsemi á árinu 2023. Ísey Skyr Bar ehf. sér um rekstur á skyröslunum Skyrlandi í Mjólkurbúinu Selfossi ásamt því að reka skyrbar í sama húsnæði, að auki sér félagið um að innheimta tekjur vegna einkaleyfis um Ísey skyr bari á Íslandi. Skyr Wales Ltd. framleiðir skyr fyrir Bretlandsmarkað í gegnum verksmiðju í Wales. Á árinu 2023 eignaðist Mjólkursamsalan ehf. 100% hlut í Skyrheimum en félagið heldur utan um eignarhald á safninu Skyrlandi sem Ísey Skyr Bar ehf. rekur. Að auki fjárfesti Ísey útflutningur ehf. á árinu 2023 í dótturfélaginu ISEY Import B.V. og ISEY Europe B.V. en engin starfsemi er í félaginu á árinu 2023.

Starfsemin á árinu og framtíðarhorfur

	2023	2022
Rekstrartekjur samstæðunnar námu	45.864.071	38.807.613
Hagnaður samstæðunnar nam	740.438	461.287
Fjöldi ársverka nam	463	431
	31.12.2023	31.12.2022
Eignir samstæðunnar námu	30.126.981	27.763.847
Bókfært eigið fé nam	15.624.013	14.729.605
Inneign í stofnsjóði nam	1.950.679	1.948.809
Eiginfjárhlutfall samstæðunnar nam	51.9%	53.1%

Rekstrartekjur samstæðunnar hækkuðu um 7.056 milljónir króna milli ára eða um 18,2%. Þessi hækkan er tilkomin vegna verðhækkana og söluaukningar bæði á innanlandsmarkaði og erlendis. Hagnaður samstæðunnar er að hækka á milli ára en samstæðan er að skila 740,4 milljóna króna hagnaði á árinu 2023 sem er hækkan upp á 279,2 milljónir króna á milli ára en á móti aukningu í tekjum hafa fjármagnsgjöld samstæðunnar hækkað töluvert á milli ára eða um 448,4 milljónir króna. Stjórnendur samstæðunnar reikna með að starfsemi félagsins muni ekki breytast verulega að umfangi á næstu árum.

Þróun á fjárhagslegri stöðu samstæðunnar

Lausafjárstaða samstæðunnar jókst á milli ára um 70,4 milljónir króna, fjármagnsgjöld hækkuðu um 448,4 milljónir króna á milli ára og tók samstæðan ný lán fyrir um 992,5 milljónir króna. Mjólkursamsalan ehf. undirbýr miklar fjárfestingar en til stendur að endurnýja tæki til framleiðslu á undarennudufti á Selfossi og stækka húsnæðið þar. Að auki er hafin undirbúningur að stækkan húsnæðis félagsins á Akureyri.

Meginmarkmið og stefna við áhættustýringu

Samstæðan stýrir fjármagni sínu þannig að hún viðhaldi rekstrarhæfi sínu á sama tíma og það hámarkar arðsemi hagaðila með sem bestu jafnvægi á milli skulda og eigin fjár. Stjórnendur samstæðunnar fylgjast með og greina fjárhagslegar áhættur í rekstri. Aðferðir vegna áhættustýringar eru yfirfarnar reglulega til að greina breytingar á markaði og starfsemi samstæðunnar. Nánari upplýsinga um fjármálagerninga og þá fjárhagslegu áhættu sem samstæðan býr við má finna í skýringu nr. 19.

Stofnsjóður og eigendur

Í lok árs er fjöldi félagsaðila 483 í stofnsjóði en þeir voru 508 í upphafi árs. Enginn stofnsjóðseigandi á yfir 10% af stofnsjóði. Tillag ársins frá félagsaðilum nemur 87,4 milljónum króna. Úr stofnsjóði voru greiddar 202,8 milljónir króna.

Tillaga til aðalfundar

Stjórn Auðhumla svf. leggur til að kr. 160.000.000 verði greiddar í arð á árinu 2024 sem greiðist mjólkurframleiðendum í samræmi við innlagða mjólk hvers og eins árið 2023. Jafnframt leggur stjórn Auðhumla svf. til að reiknaðir verði 7,5% vextir á höfuðstól stofnsjóðs miðað við stöðu hans í árslok 2023, en vísar að öðru leyti í ársreikninginn um breytingar á eigin fé félagsins og ráðstofun hagnaðar.

Stjórn félagsins

Stjórn félagsins skal skipuð sjö aðalmönnum og skulu þeir kosnir á aðalfundi úr hópi félagsmanna til eins árs í senn. Í aðalstjórn skal hlutfall hvors kyns fyrir sig ekki vera lægra en 40%. Í stjórn Auðhumla svf., sitja þrjár konur og fjórir karlmenn og uppfyllt eru því skilyrði um kynjahlutföll skv. 9. gr. samþykpta félagsins.

Góðir stjórnarhættir

Stjórn Auðhumla svf. hefur sett sér starfsreglur þar sem valdsvið hennar er skilgreint og verksvið sett fram. Auðhumla svf. hefur sett fram upplýsingar um stjórnarhætti í samræmi við leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins. Félagið fylgir ekki að öllu leyti leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja þar sem þær eru ætlaðar einungum tengdum almannahagsmunum. Upplýsingar um stjórnarhætti er hægt að nálgast á heimasíðu félagsins.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Í samræmi við lög um ársreikninga birtir félagið upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Jafnframt er gerð grein fyrir stefnu félagsins í mannréttindarmálum ásamt öðru. Framangreindar upplýsingar eru settar fram í viðauka við samstæðuársreikning.

Yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra

Að áliti stjórnar og framkvæmdastjóra Auðhumla svf. koma fram í samstæðuársreikningi þessum allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu samstæðunnar í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun á árinu.

Stjórn og framkvæmdastjóri Auðhumla svf. staðfestir hér með samstæðuársreikning félagsins með undirritun sinni.

Reykjavík, 11. apríl 2024

Í stjórn

Ágúst Guðjónsson
stjórnarformaður

Þórunn Andrésdóttir

Óttar Bragi Þráinsson

Ásvaldur Þormóðsson

Björgvin R. Gunnarsson

Elín M. Stefánsdóttir

Magðalena Jónsdóttir

Framkvæmdastjóri

Jóhannes Hr. Símonarson

Rekstrarreikningur ársins 2023

	Skýr.	2023	2022
Rekstrartekjur	4	45.864.071	38.807.613
Aðrar tekjur		1.478.214	1.314.983
Kostnaðarverð seldra vara		(33.607.241)	(28.864.671)
Laun og launatengd gjöld	5	(6.189.370)	(5.371.981)
Annar rekstrarkostnaður		(4.171.911)	(3.569.145)
Rekstrarhagnaður fyrir afskriftir (EBITDA)		3.373.762	2.316.799
Afskriftir fastafjármuna	6	(1.625.158)	(1.354.405)
Rekstrarhagnaður		1.748.604	962.394
Fjármunatekjur		50.590	39.503
Fjármagnsgjöld		(866.062)	(436.597)
	7	(815.472)	(397.094)
Áhrif hlutdeildarféлага		(7.599)	15.623
Hagnaður fyrir skatta		925.533	580.924
Tekjuskattur	8	(185.095)	(119.636)
Hagnaður ársins		740.438	461.287
Hagnaður ársins sem tilheyrir:			
Hlutdeild minnihluta		100.439	65.226
Hlutdeild Auðhumlu svf.		639.999	396.061

Efnahagsreikningur

31. desember 2023

Eignir	Skýr.	31.12.2023	31.12.2022
Fastafjármunir			
Viðskiptavild	9	415.191	396.997
Aðrar óefnislegar eignir	10	51.661	62.972
Varanlegir rekstrarfjármunir	11	18.781.506	17.652.546
Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum	13	351.627	353.652
Eignarhlutar í öðrum félögum	14	661.128	518.032
Skuldabréfaeign		2.809	15.583
Krafa á tengda aðila	18	0	67.486
		20.263.922	19.067.268
Veltufjármunir			
Vörubirgðir	15	5.129.517	4.302.626
Viðskiptakröfur		4.149.441	3.820.611
Næsta árs afborgun skuldabréfaeignar		11.108	12.772
Kröfur á tengda aðila	18	15.297	55.173
Aðrar skammtímakröfur		304.541	322.620
Handbært fé		253.155	182.778
		9.863.059	8.696.579
Eignir		30.126.981	27.763.847

Efnahagsreikningur

31. desember 2023

Eigið fé og skuldir	Skýr.	31.12.2023	31.12.2022
Eigið fé			
Stofnsjóður		1.950.679	1.948.809
Sérstakur endurmatsreikningur		4.381.787	4.239.372
Bundinn hlutdeildarreikningur		1.095.134	702.780
Lögbundinn varasjóður		383.318	351.318
Þýðingarmunur		3.264	0
Óráðstafað eigið fé		5.881.874	5.666.305
Eigið fé meirihlutaeigenda		13.696.056	12.908.584
Hlutdeild minnihluta í eigin fé samstæðu		1.927.957	1.821.021
Eigið fé		15.624.013	14.729.605
Langtímaskuldir og skuldbindingar			
Skuldir við lánastofnanir	16	4.282.448	4.550.150
Aðrar langtímaskuldir	16	544.599	212.578
Fjármögnunarleigusamningar		1.118.413	1.058.552
Tekjuskattsskuldbinding	17	1.769.268	1.685.406
		7.714.728	7.506.687
Skammtímaskuldir			
Viðskiptaskuldir		3.525.829	3.669.270
Skuldir við lánastofnanir		1.187.650	191.147
Næsta árs afborganir langtímaskulda	16	919.917	66.165
Næsta árs afborganir fjármögnunarleigusamninga		145.813	131.293
Ógreiddir reiknaðir skattar	8	135.534	20.948
Skuldir við tengda aðila	18	30.214	26.786
Skuldir við erlenda birgja vegna fjárfestinga		82.816	718.371
Aðrar skammtímaskuldir		760.467	703.577
		6.788.239	5.527.556
Skuldir		14.502.968	13.034.243
Eigið fé og skuldir		30.126.981	27.763.847

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2023

	Skýr.	2023	2022
Rekstrarhreyfingar			
Rekstrarhagnaður		1.748.604	962.394
Afskriftir	6	1.625.158	1.354.405
Söluhagnaður fastafjármuna		(84.331)	(32.712)
Sölutap hlutabréfa í öðrum félögum		0	810
Veltufé frá rekstri án vaxta og skatta		3.289.431	2.284.897
Vörubirgðir (hækkun)		(826.891)	(82.953)
Aðrar rekstartengdar eignir, (hækkun)		(300.301)	(745.324)
Rekstartengdar skuldir hækkun, (lækkun)		(173.836)	726.547
Handbært fé frá rekstri án vaxta og skatta		1.988.403	2.183.168
Innborgaðir vextir og arður		41.326	33.961
Greiddir vextir		(756.936)	(360.182)
Greiddur tekjuskattur		(22.213)	(37.807)
		1.250.578	1.819.140
Handbært fé frá rekstri			
Fjárfestingahreyfingar			
Keyptar/seldar óefnislegar eignir	10	0	(18.356)
Keyptir/seldir varanlegir rekstrarfjármunir	11	(2.707.655)	(1.779.529)
Keypt skuldabréf		0	(20.850)
Afborganir skuldabréfa		16.599	10.242
Keyptir eignarhlutir í dótturfélögum		(40.568)	(326.587)
Seldir (keyptir) eignarhlutar í öðrum félögum		0	135
Lækkun á kröfum á tengda aðila		0	51.542
		(2.731.624)	(2.083.404)
Fjármögnunarhreyfingar			
Afborganir langtímaskulda		(142.245)	(46.077)
Afborganir fjármögnunarleigusamninga		(143.871)	(126.129)
Nýjar langtímaskuldir		957.695	337.603
Hækkun á skammtímaskuldum við lánastofnanir		996.504	57.110
Inntökugjald		373	672
Tillag í stofnsjóð		87.426	111.035
Útborgun úr stofnsjóði		(202.785)	(191.880)
		1.553.096	142.334
Hækkun, (lækkun) handbærs fjár		72.050	(121.929)
Handbært fé í upphafi árs		182.778	237.752
Handbært fé - ný dótturfélag		91	74.759
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé		(1.764)	(7.805)
Handbært fé í lok árs		253.155	182.778

Yfirlit um eigið fé 2023

	Stofnsjóður	Annað bundið eigið fé	Óráðstafað eigið fé	Hlutdeild minnihluta	Samtals eigið fé
Eigið fé 1.1.2022	1.932.460	4.498.010	5.627.520	1.784.850	13.842.840
Hlutdeild minnihluta í Skyr Wales				(29.055)	(29.055)
Endurmat fastafjármuna		515.380			515.380
Afskrift endurmats		(82.876)	82.876		0
Tillag í stofnsjóð	111.035				111.035
Útborgun úr stofnsjóði	(191.880)				(191.880)
Inntökugjald	570		102		672
Vextir af stofnsjóði	96.623		(96.623)		0
Tekjuskattsáhrif stofnsjóðsv. o.fl.			19.325		19.325
Fært á bundið eigið fé		343.153	(343.153)		0
Hagnaður ársins			396.061	65.226	461.287
Tillag í lögbundinn varasjóð		19.803	(19.803)		0
Eigið fé 1.1.2023	1.948.809	5.293.470	5.666.305	1.821.021	14.729.605
Hlutdeild minnihluta í Skyr Wales				5.821	5.821
Endurmat fastafjármuna		235.809			235.809
Afskrift endurmats		(93.394)	93.394		0
Tillag í stofnsjóð	87.426				87.426
Útborgun úr stofnsjóði	(202.785)				(202.785)
Inntökugjald	300		73		373
Vextir af stofnsjóði	116.929		(116.929)		0
Tekjuskattsáhrif stofnsjóðsv. o.fl.			23.386		23.386
Fært á bundið eigið fé		392.355	(392.355)		0
Þýðingarmunur		3.264		676	3.940
Hagnaður ársins			639.999	100.439	740.438
Tillag í lögbundinn varasjóð		32.000	(32.000)		0
Eigið fé 31.12.2023	1.950.679	5.863.504	5.881.873	1.927.957	15.624.013

Annað bundið eigið fé greinist þannig:

	Hlutdeildar-reikningur	Þýðingarmunur	Lögbundinn varasjóður	Endurmats-reikningur	Samtals annað bundið eigið fé
Eigið fé 1.1.2022	359.626	0	331.515	3.806.868	4.498.010
Endurmat fastafjármuna				515.380	515.380
Afskrift endurmats				(82.876)	(82.876)
Fært á bundið eigið fé	343.153				343.153
Tillag í lögbundinn varasjóð			19.803		19.803
Eigið fé 1.1.2023	702.780	0	351.318	4.239.372	5.293.470
Endurmat fastafjármuna				235.809	235.809
Afskrift endurmats				(93.394)	(93.394)
Fært á bundið eigið fé	392.355				392.355
Þýðingarmunur		3.264			3.264
Tillag í lögbundinn varasjóð			32.000		32.000
Eigið fé 31.12.2023	1.095.134	3.264	383.318	4.381.787	5.863.504

Endurmatsreikningur er tilkominn vegna endurmats á fasteignum félagsins.

Skýringar

1. Almennar upplýsingar

Auðhumla svf. er samvinnufélag og starfar á grundvelli laga nr. 22/1991 um samvinnufélög.

Auðhumla svf. er með heimilisfesti á Íslandi og er lögheimili félagsins að Austurvegi 65. 800 Selfossi.

Ársreikningur þessi hefur að geyma ársreikning félagsins og dótturfélaga þess. sem vísað er til í heild sem samstæðunnar. Upplýsingar um dótturfélögin eru sett fram í skýringu 12.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Samstæðuársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Samstæðuársreikningurinn er gerður eftir kostnaðarverðsaðferð að því undanskildu að ákveðnar eignir og fjármálagerningar eru færðir á endurmetnu virði eða gangvirði. sjá nánar í skýringu 24 fyrir reikningsskilaaðferðir. Samstæðuársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill félagsins.

3. Mat og ákvarðanir

Við gerð ársreiknings þurfa stjórnendur. í samræmi við lög um ársreikninga. að taka ákvarðanir. meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi. upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti.

Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

4. Rekstrartekjur

Rekstrartekjur samstæðunnar greinast þannig:

Sala innanlands
Sala erlendis

2023	2022
39.988.140	34.402.354
5.875.931	4.405.259
45.864.071	38.807.613

5. Laun og annar starfsmannakostnaður

Laun
Lífeyrissjóður
Önnur launatengd gjöld
Annar starfsmannakostnaður

2023	2022
5.000.295	4.341.900
638.445	550.925
435.336	375.935
115.295	103.221
6.189.370	5.371.981

Meðalfjöldi stöðugilda

463	431
-----	-----

6. Afskriftir

Afskriftir greinast þannig:

Afskriftir varanlegra rekstrarfjármuna án endurmats
Afskriftir af endurmati varanlegra rekstrarfjármuna
Afskriftir viðskiptavildar og óefnislegra eigna

2023	2022
1.455.175	1.243.706
116.742	103.595
53.242	7.104
1.625.159	1.354.405

Skýringar

7. Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

Fjármunatekjur greinast þannig:

Vaxtatekjur af bankareikningum	
Vaxtatekjur og verðbætur af skuldabréfaeign	
Arður af hlutabréfaeign	
Gengishagnaður	
Vaxtatekjur af viðskiptakröfum	
Aðrar vaxtatekjur	

	2023	2022
	7.247	4.905
	2.162	2.827
	516	396
	5.157	0
	13.509	12.002
	21.999	19.373
	50.590	39.503
	(115.472)	(8.250)
	(585.680)	(322.319)
	(129.034)	(65.234)
	0	(810)
	0	(25.172)
	0	(200)
	(35.877)	(14.612)
	(866.062)	(436.597)
	(815.472)	(397.094)

Fjármagnsgjöld greinast þannig:

Vaxtagjöld af skammtímaskuldum við lánastofnanir	
Vaxtagjöld og verðbætur af langtímaskuldum	
Vaxtagjöld af fjármögnunarleigusamningum	
Sölutap hlutabréfa	
Gengistap	
Þinglýsingar, stimpilgjöld og lántökugjöld	
Önnur vaxtagjöld	

8. Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður og færður í samstæðuársreikninginn og nemur gjaldfærð fjárhæð í rekstrarreikningi 185.1 milljón króna (2022: 119.6 milljónir). Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2024 nemur 135.5 milljónum króna (2023: 20.9 milljón).

Virkur tekjuskattur greinist þannig:

	2023		2022	
	Fjárhæð	%	Fjárhæð	%
Hagnaður fyrir skatta	925.533		580.924	
Skatthlutfall	(185.107)	20.0%	(116.185)	20.0%
Fenginn arður	103	0.0%	79	0.0%
Skattinneign ekki færð	10.433	1.1%	(5.486)	(0.9%)
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélags	(9.906)	(1.1%)	3.125	0.5%
Aðrir liðir	(618)	(0.1%)	(1.170)	(0.2%)
Tekjuskattur samkvæmt rekstrarreikning	(185.095)	(20.0%)	(119.636)	(20.6%)

Skýringar

9. Viðskiptavild

Bókfært verð í ársbyrjun
Viðskiptavild frá ISEY Europe B.V.
Leiðrétting á viðskiptavild frá fyrra ári
Eignfært á árinu
Afskrifað á árinu
Fært á þýðingarmun meðal eigin fjár
Bókfært verð í árslok

2023	2022
396.997	0
4.891	0
(17.463)	0
68.221	396.997
(41.931)	0
4.476	0
415.191	396.997

Viðskiptavildin er tilkomin vegna kaupa samstæðunnar á meirihluta í félögunum Skyr Wales Ltd., Ísey Skyr Bar ehf., ISEY Import B.V og ISEY Europe B.V. og verður hún afskrifuð línulega á 10 árum. Að auki er til staðar viðskiptavild í félaginu ISEY Europe B.V.

10. Aðrar óefnislegar eignir

Kostnaðarverð

Staða 1.1.2022
Nýtt dótturfélag Ísey Skyr Bar ehf.
Eignfært á árinu
Staða 1.1.2023
Staða 31.12.2023

Þróunarkostnaður	Samtals
0	0
75.536	75.536
18.356	18.356
93.892	93.892
93.892	93.892

Afskriftir

Staða 1.1.2022
Nýtt dótturfélag Ísey Skyr Bar ehf.
Afskrift ársins
Staða 1.1.2023
Afskrift ársins
Staða 31.12.2023

0	0
30.614	30.614
306	306
30.920	30.920
11.311	11.311
42.231	42.231

Bókfært verð

Staða 1.1.2022
Staða 31.12.2022
Afskriftarhlutföll

62.972	62.972
51.661	51.661
20%	

11. Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir

	Fasteignir og lóðir	Verksmiðju vélar og tæki	Bifreiðar og flutningatæki	Samtals
Kostnaðarverð				
Staða 1.1.2022	13.765.348	17.921.687	2.281.444	33.968.479
Nýtt dótturfélag Ísey Skyr Bar ehf.	0	9.758	0	9.758
Nýtt dótturfélag Skyr Wales Ltd.	0	550.178	0	550.178
Sérstakt endurmat	644.225	0	0	644.225
Eignfært á árinu	452.791	1.583.774	376.856	2.413.421
Selt og aflagt á árinu	0	(1.108.431)	(170.081)	(1.278.512)
Staða 1.1.2023	14.862.364	18.956.965	2.488.219	36.307.548
Nýtt dótturfélag Skyrheimar ehf.	0	88.106	0	88.106
Sérstakt endurmat	294.761	0	0	294.761
Eignfært á árinu	255.216	1.772.468	318.249	2.345.932
Selt og aflagt á árinu	(12.050)	(391.823)	(143.214)	(547.087)
Þýðingarmunur	0	5.293	0	5.293
Staða 31.12.2023	15.400.291	20.431.009	2.663.254	38.494.553
Afskriftir				
Staða 1.1.2022	5.978.238	10.967.216	1.579.349	18.524.803
Nýtt dótturfélag Ísey Skyr Bar ehf.	0	7.515	0	7.515
Nýtt dótturfélag Skyr Wales Ltd.	0	31.733	0	31.733
Afskrift ársins	209.027	936.237	208.835	1.354.100
Selt og aflagt á árinu	0	(1.107.822)	(155.326)	(1.263.148)
Staða 1.1.2023	6.187.265	10.834.879	1.632.859	18.655.002
Nýtt dótturfélag Skyrheimar ehf.	0	8.811	0	8.811
Afskrift ársins	232.784	1.120.800	218.332	1.571.917
Selt og aflagt á árinu	(8.422)	(387.809)	(127.405)	(523.636)
Þýðingarmunur	0	954	0	954
Staða 31.12.2023	6.411.627	11.577.635	1.723.785	19.713.047
Bókfært verð				
Staða 1.1.2022	7.787.110	6.954.471	702.095	15.443.676
Staða 1.1.2023	8.675.099	8.122.087	855.360	17.652.546
Staða 31.12.2023	8.988.664	8.853.374	939.469	18.781.506
Bókfært verð án endurmats				
Staða 1.1.2022	2.916.875	6.954.471	702.095	10.573.441
Staða 1.1.2023	3.375.885	8.122.087	855.360	12.353.332
Staða 31.12.2023	3.511.431	8.853.374	939.469	13.304.273
Afskriftarhlutföll	2-6%	5-20%	3-20%	

Fasteignir félagsins eru endurmetnar árlega í samræmi við lög um ársreikninga og byggir hið endurmetna verð á opinberu fasteignamat í árslok 2023 að teknu tilliti til hversu sérhæfðar eignirnar eru sem stjórnendur telja að endurspegli raunvirði eignanna. Matsbreytingin er færð til hækkunar á eigninni. á sérstakan endurmatsreikning meðal eiginfjár og á tekjuskattskuldbindingu.

Fasteignamat og vátryggingamat eigna samstæðunnar í árslok:	Fasteignamat	Vátryggingamat
Fasteignir og lóðir	12.360.060	24.182.250
Vélar og tæki. eignatryggingar		29.069.822
Rekstrarstöðvunartrygging		13.008.146

12. Félög í samstæðu

Eignarhlutar í dótturfélögum:

	Eignarhlutur	Meginstarfsemi
Mjólkursamsalan ehf., Bitruhálsi 1. Reykjavík	80,00%	Framleiðslufyrirtæki
Bitruháls ehf., Bitruhálsi 1. Reykjavík	100,00%	Pvottastöð
Mjólkurbú Flóamanna ehf., Austurvegi 65. Selossi	100,00%	Fasteignafélag
Norðurmjólk ehf., Austurvegi 65. Selfossi	100,00%	Engin starfsemi
Osta- og smjörsalan ehf., Austurvegi 65. Selossi	100,00%	Engin starfsemi
Ísey útflytningur ehf., Bitruhálsi 1. Reykjavík	80,00%	Heildverslun með mjólkurafurðir
MS eignarhald ehf., Bitruhálsi 1. Reykjavík	80,00%	Eignarhaldsfélag
Ísey Skyr Bar ehf., Bitruhálsi 1. Reykjavík	80,00%	Sölustarfsemi
Skyrheimar ehf., Bitruhálsi 1. Reykjavík	80,00%	Eignarhaldsfélag
ISEY Skyr UK Ltd. United Kingdom	80,00%	Engin starfsemi
Skyr Wales Ltd., United Kingdom	60,00%	Framleiðslufyrirtæki
ISEY Import B.V., Nederlands	80,00%	Engin starfsemi
ISEY Europe B.V., Nederlands	80,00%	Engin starfsemi

13. Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum

Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum:

	Eignarhlutur	Nafnverð	Bókfært verð	Gangvirði
Íslenskar mysuafurðir ehf., Ártorgi 1. Sauðárkróki	50,00%	335.250	351.627	351.627
Breyting eignarhluta í hlutdeildarfélögum greinist þannig:			2023	2022
Staða í ársbyrjun			353.652	361.918
Ísey Skyr Bar ehf. fært úr hlutdeildarfélögum í dótturfélög			0	(40.176)
Innborgað hlutafé			(245)	0
Hlutdeild í afkomu			(1.781)	31.911
Staða í árslok			351.627	353.652

Skyrheimar ehf. byggðu á árunum 2020 og 2021 skýrsýningu sem sýnir sögu skyrgerðar á Íslandi og í febrúar 2023 keypti Mjólkursamsalan ehf. til viðbótar 51% hlut í Skyrheimum ehf. fyrir 29 milljónir króna og á eftir það Skyrheima ehf. að fullu. Á sama tíma gerði systurfélag Mjólkursamsölu ehf. Ísey Skyr Bar ehf. leigusamning til 2 ára um húsnæði skýrsýningarinnar og hefur Mjólkursamsalan ehf. skuldbindið sig til að ábyrgjast þær leigugreiðslur.

14. Eignarhlutar í öðrum félögum

	Eignarhlutur	Nafnverð	Bókfært verð
Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði sf.	88,66%		35.694
Fóðurblandan ehf.	15,70%	147.054	306.179
Ámundakinn ehf.	6,60%	11.500	18.119
Greið leið ehf.	0,03%	900	1.000
Vottunarstofan Tún ehf.	5,40%	500	500
Matgæði ehf.	0,04%	150	150
Selasetur Íslands ehf.	1,50%	50	0
Norðurvegur ehf.	2,66%	450	0
Icelandic Provisions Inc.	11,36%	*USD 8.138	297.360
Sláturfélag Suðurlands svf. B deild	1,04%	2.080	2.080
Stofnsjóður samvinnutrygginga	Óverulegt		46
			661.128

*Fjöldi hluta í Icelandic Provisions Inc. í þúsundum USD.

Skýringar

15. Vörubirgðir

	31.12.2023	31.12.2022
Fullunnar vörur	3.700.054	3.135.782
Hráefni	277.562	199.146
Umbúðir	733.875	613.391
Aðrar vörur	418.027	354.307
	<u>5.129.517</u>	<u>4.302.626</u>

Vörubirgðir í lok fjárhagsársins hafa verið metnar með tilliti til seljanleika og eru vörubirgðir færðar niður samkvæmt því mati. Niðurfærslan byggir á mati stjórnenda og samkvæmt því er ekki talin þörf á niðurfærslu vörubirgða í ár þar sem allar vörubirgðir mun seljast á innanlandsmarkaði (2022: 0 milljónir).

16. Langtímaskuldir

	Aðrar langtímaskuldir		Skuldir við lánastofnanir	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Skuldir í erlendra mynt	566.888	246.955	904.960	310.226
Skuldir í íslenskum krónum. óverðtryggðar	0	0	4.027.197	4.017.870
Skuldir í íslenskum krónum. verðtryggðar	0	0	247.919	253.843
	<u>566.888</u>	<u>246.955</u>	<u>5.180.076</u>	<u>4.581.938</u>
Næsta árs afborganir langtímaskulda	(22.289)	(34.376)	(897.628)	(31.789)
Langtímaskuldir í árslok	<u>544.599</u>	<u>212.578</u>	<u>4.569.196</u>	<u>4.550.150</u>

Afborganir af langtímaskuldum greinast þannig:

	Aðrar langtímaskuldir		Skuldir við lánastofnanir	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Næsta árs afborganir	22.289	34.376	897.628	31.789
Afborganir 2025/2024	24.009	35.241	284.107	244.626
Afborganir 2026/2025	25.863	36.172	662.624	283.930
Afborganir 2027/2026	27.859	37.383	259.076	662.022
Afborganir 2028/2027	30.009	38.474	261.480	257.986
Afborganir 2029/2028	16.517	36.641	264.073	259.831
Afborganir síðar	420.342	28.666	2.551.089	2.841.754
	<u>566.888</u>	<u>246.954</u>	<u>5.180.076</u>	<u>4.581.938</u>

Vegnir meðalvextir eru eftirfarandi:

	31.12.2023	31.12.2022
Skuldir við lánastofnanir	11.50%	8.23%
Aðrar langtímaskuldir	7.53%	5.03%

Skýringar

17. Tekjuskattsskuldbinding

	Inneign / (skuldbinding)	
	2023	2022
Staða í ársbyrjun	(1.685.406)	(1.509.541)
Nýtt dótturfélag Ísey Skyr Bar ehf.	0	24.468
Áhrif endurmats fastafjármuna	(58.952)	(128.845)
Leiðrétting frá fyrra ári	1.103	(448)
Tekjuskattsáhrif stofnsjóðsvaxta og inntökugjalds	23.386	19.325
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins	(184.387)	(111.312)
Tekjuskattur til greiðslu á komandi ári	134.988	20.948
Staða í árslok	(1.769.268)	(1.685.406)

Tekjuskattseign/(-skuldbinding) greinast þannig á einstaka liði efnahagsreiknings:

	31.12.2023	31.12.2022
Varanlegir rekstrarfjármunir	(1.817.994)	(1.700.319)
Óefnislegar eignir	(358)	(673)
Verðbréfaeign	1.600	1.600
Veltufjáreignir	(96.299)	(50.156)
Skammtímaskuldir	83.312	22.420
Frestaður gengismunur	2.727	1.277
Áhrif af yfirfæranlegu skattalegu tapi	57.744	40.445
	(1.769.268)	(1.685.406)

Yfirfæranlegt skattalegt tap nýtist til frádráttar skattalegum hagnaði í síðasta lagi sem hér segir:

	31.12.2023	31.12.2022
Frá hagnaði árána 2024 til 2027	25.034	25.034
Frá hagnaði árána 2024 til 2028	21.988	21.988
Frá hagnaði árána 2024 til 2029	41.714	41.714
Frá hagnaði árána 2024 til 2030	26.186	26.186
Frá hagnaði árána 2024 til 2031	38.892	38.892
Frá hagnaði árána 2024 til 2032	46.444	48.412
Frá hagnaði árána 2024 til 2033	88.461	0
	288.719	202.226

Þann 1. janúar 2024 hækkaði álagningarprósenta tekjuskatts allra lögaðila um eitt prósentustig, úr 20% í 21%. Hækkunin er tímabundin fyrir tekjuárið 2024 og mun koma fram í álagningu samstæðunnar árið 2025. Ekki hefur verið tekið verið tillit til þessara breytinga við útreikning og færslu frestaðra skatta vegna tímabundinna mismuna þar sem áhrif þess á afkomu samstæðunnar er óveruleg.

Skýringar

18. Tengdir aðilar

Tengdir aðilar eru þeir aðilar sem hafa umtalsverð áhrif á samstæðunna, beint eða óbeint. Á meðal tengdra aðila samstæðunnar eru eigendur og fjölskyldur þeirra, stórir fjárfestar, lykilstarfsmenn og fjölskyldur sem og aðilar sem er stjórnað af eða eru verulega háðir samstæðunni, s.s. hlutdeildarfélag og samrekstrarfélag. Viðskipti við tengda aðila hafa verið gerð á sambærilegum grundvelli og viðskipti við ótengda aðila.

Upplýsingar varðandi tengda aðila eru eftirfarandi:

Laun og hlunnindi stjórnarmanna og stjórnenda:

	2023	2022
Stjórnarmenn	51.991	50.035
Stjórnendur	194.207	178.446
	246.198	228.481

Viðskipti við tengd félög árið 2023:

	Keypt þjónusta og vörur	Seld þjónusta og vörur	Kröfur	Skuldir
Samtök afurðarst. í mjólkuriðn., félagasamtök				28.352
Samtök fyrirtækja í landbúnaði, félagasamtök				1.861
Íslenskar mysuafurðir ehf., hlutdeildarfélag	690		15.000	
Icelandic Provisions Inc., hlutdeildarfélag			297	
	690	0	15.297	30.213

Viðskipti við tengd félög árið 2022:

	Keypt þjónusta og vörur	Seld þjónusta og vörur	Kröfur	Skuldir
Samtök afurðarst. í mjólkuriðn., félagasamtök				26.786
Samtök fyrirtækja í landbúnaði, félagasamtök			1.373	
Íslenskar mysuafurðir ehf., hlutdeildarfélag			15.000	
Icelandic Provisions Inc., hlutdeildarfélag			38.800	
Skyrheimar ehf., hlutdeildarfélag	7.120		67.486	
	7.120	0	122.659	26.786

Viðskipti við tengda aðila eru á sömu kjörum og ef um ótengda aðila væri að ræða.

Skýringar

19. Fjárhagsleg áhættustýring

Samstæðan stýrir fjármagni sínu þannig að það viðhaldi rekstrarhæfi sínu á sama tíma og það hámarkar arðsemi hagaðila með sem bestu jafnvægi á milli skulda og eigin fjár. Samstæðunni ber ekki að fylgja ytri reglum um lágmarks eiginfjárstöðu.

Stjórnendur samstæðunnar fylgjast með og greina fjárhagslega áhættu í rekstri. Aðferðir vegna áhættustýringar eru yfirfarnar reglulega til að greina breytingar á markaði og starfsemi samstæðunnar. Eftirfarandi áhætta hefur verið greind vegna fjármálagerna.

Markaðsáhætta

Helstu áhættuþættir samstæðunnar eru breytingar á gengi gjaldmiðla, vaxtabreytingar og verðbólga. Markmið með stýringu markaðsáhættu er að stýra og takmarka áhættu við skilgreind mörk, jafnframt því sem ábati er hámarkaður.

Gjaldmiðlaáhætta

Hluti af fjáreignum og fjárskuldum samstæðunnar er í erlendum gjaldmiðli. og ber samstæðan áhættu vegna breytinga á gengi viðkomandi gjaldmiðla gagnvart íslensku krónunni. Samstæðan reynir að lágmarka gjaldmiðlaáhættu í gegnum eftirlit með gengisþróun og með viðeigandi samsetningu fjáreigna og fjárskulda í helstu viðskiptamiðlum.

Hér að neðan eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur samstæðunnar. Gengi þeirra og staða miðast við lokagengi tímabilsins.

	2023	2022	Breyting
USD	136,2	142,04	(4,1%)
GBP	173,18	170,81	1,4%
DKK	20,19	20,37	(0,9%)
NOK	13,39	14,41	(7,1%)
SEK	13,56	13,62	(0,4%)
CHF	162,53	153,85	5,6%
EUR	150,5	151,5	(0,7%)

Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum:

	Eignir	Skuldir	Hrein staða
Staðan 31. desember 2022	964.527	2.104.592	(1.140.065)
Staðan 31. desember 2021	1.052.602	1.981.225	(928.623)

Í töflunni hér að neðan er sýnt hver áhrif af 5% og 10% hækkun á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi myntum hefði á afkomu og eigið fé miðað við stöðu eigna og skulda í viðkomandi mynt á reikningsskiladegi. Í töflu hér að framan má sjá stöðu eigna og skulda í erlendum myntum sem næmnigreiningin tekur til. Næmnigreiningin miðast við að allar aðrar breytur en þær, sem eru hér til skoðunar, séu fastar. Næmnigreiningin tekur til þeirra gjaldmiðla sem innifela mesta gengisáhættu. Greiningin tekur ekki tillit til skattaáhrifa og var unnin með sama hætti fyrir samanburðartímabilið. Áhrif á afkomu og eigið fé eru þau sömu þar sem matsbreyting undirliggjandi fjármálagerna í erlendri mynt er ekki í neinum tilvikum færð beint á eigið fé. Jákvæð fjárhæð merkir hækkun á hagnaði og eigin fé. Lækkun á gengi íslensku krónunnar gagnvart neðangreindum gjaldmiðlum hefði haft sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2023		31.12.2022	
	5%	10%	5%	10%
Áhrif á afkomu og eigið fé:	(57.003)	(114.006)	(46.431)	(92.862)

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er áhættan af því að gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerna muni sveiflast vegna breytinga á markaðsvöxtum. Vaxtaáhætta myndast þar sem langtímaskuldir samstæðunnar bera fasta og breytilega vexti. Áhættunni eru stjórnað með eftirliti með vaxtaþróun og viðeigandi blöndu af lánnum með föstum og breytilegum vöxtum.

Skýringar

Vaxtakjör á lántökum samstæðunnar koma fram í skýringu 16 fyrir langtímaskuldir. Af vaxtaberandi skuldum bera 8.199 milljónir breytilega vexti (31. desember 2022: 6.209 milljónir) en engar skuldir bera fasta vexti (31. desember 2022: 0 milljónir).

Í töflunni hér að neðan er sýnt hver áhrif af 50 og 100 punkta hækkun vaxta hefði á afkomu og eigið fé á reikningsskiladegi. Næmnigreiningin tekur til þeirra vaxtaberandi eigna og skulda sem bera breytilega vexti og miðast hún við að allar aðrar breytur en þær sem eru hér til skoðunar séu fastar. Næmnigreiningin endurspeglar þau áhrif sem koma fram í rekstrarreikningi og eigin fé án skattaáhrifa.

	31.12.2023		31.12.2022	
	50 pkt	100 pkt	50 pkt	100 pkt
Áhrif á afkomu og eigið fé	40.994	81.988	31.049	62.099

Verðbólguáætta

Vaxtaberandi skuldir að fjárhæð 248 milljónir króna eru verðtryggðar miðað við vísitölu neysluverðs (31. desember 2022: 253,8 milljónir) og hefur þróun neysluvísitölu því áhrif á bókfærða stöðu lánanna og sjóðstreymi tengt þeim. Hækkun verðbólgu um 1% yfir árið hefði lækkað afkomu samstæðunnar um 2,5 milljónir króna fyrir tekjuskatt (2022: 2,5 milljónir). Næmnigreiningin miðast við að allar aðrar breytur en þær, sem eru hér til skoðunar, séu fastar.

Útlánaáætta

Í útlánaáættu felst áhættan á því að mótaðilar samstæðunnar geti ekki staðið við skuldbindingar sínar, sem leiðir til þess að samstæðan tapar á fjármála-gerningum sínum. Stjórnendur fylgjast reglulega með þróun þeirra eigna sem tengjast útlánaáættu og settar hafa verið útlánareglur hvað varðar samþykki og gjaldfresti nýrra viðskiptavina ásamt bankaábyrgðum til að lágmarka lánsáættu. Þær útlánareglur eru yfirfarnar reglulegar til að endurspeglar breyttar aðstæður mótaðila. Ekki er tekið tillit til undirliggjandi trygginga við mat á hámarksútlánaáættu.

	31.12.2023	31.12.2022
Skuldabréfaeign og aðrar langtímakröfur	13.918	28.355
Kröfur á tengd félög	15.297	122.659
Viðskiptakröfur	4.149.441	3.820.611
Aðrar skammtímakröfur (án fyrirframgreiðslna)	83.692	55.927
Handbært fé	251.423	182.778
	4.513.770	4.210.330

Lausafjáraáætta

Lausafjáraáætta er sú áhætta sem felst í því tapi sem samstæðan gæti orðið fyrir vegna þess að hún getur ekki staðið við skuldbindingar sínar innan tilskilinna gjaldfresta. Stjórnendur fylgjast með lausafjáraáættu með greiningu á gjalddaga fjáreigna og skulda til að tryggja að samstæðan geti endurgreitt allar skuldir á gjalddaga. Reglulega er fylgst með stöðu lausafjár. Þróun sem orðið hefur og hvaða áhrif staða markaða og framtíðarhorfur geta haft á samstæðuna.

Skuldir 31. desember 2023:

	Innan árs	2025	2026	2027 eða síðar	Samtals
Óvaxtaberandi	4.351.725	0	0	0	4.351.725
Með breytilegum vöxtum	3.043.348	1.181.946	1.432.901	6.927.207	12.585.401
	7.395.073	1.181.946	1.432.901	6.927.207	16.937.126

Skuldir 31. desember 2022:

	Innan árs	2024	2025	2026 eða síðar	Samtals
Óvaxtaberandi	5.091.750	0	0	0	5.091.750
Með breytilegum vöxtum	856.911	867.272	937.434	6.698.498	9.360.116
	5.948.662	867.272	937.434	6.698.498	14.451.866

20. Hreyfingar án greiðsluáhrifa í sjóðsstreymi samstæðunnar

Á árinu keypti samstæðan vélar og er 82,8 milljónir af þeirri fjárfestingu ógreitt í árslok 2023 og hefur ekki áhrif á handbært fé og er því ekki sýnd í sjóðsstreymi samstæðunnar. Að auki fjárfesti samstæðan í bifreiðum og tækjum með lántöku að fjárhæð 218,3 milljónum króna og af þeirri fjárhæð eru 162,5 milljónir króna sem hafa ekki áhrif á handbært fé og er því ekki sýnd í sjóðsstreymi samstæðunnar. Á móti kemur að skuld vegna fjárfestinga sem var til staðar í árslok 2022 upp á 718,4 milljónir króna hefur verið greidd og kemur sú greiðsla til hækkunar á keyptum varanlegum rekstrarfjármunu í sjóðsstreymi samstæðunnar.

21. Leigusamningar

Mjólkursamsalan hefur gert leigusamning við Ámundarkinn ehf. um leigu á Hnjúkabyggð 34 á Blönuduósi til ársloka 2029 sem hægt er að framlengja tvö ár í senn. Leigusamningurinn er bundinn byggingarvísitölu og er tveggja ára gagnkvæmur uppsagnafrestur. Greidd leiga á árinu 2023 var 25 milljónir króna (2022: 23 milljónir). Áætlaðar leigugreiðslur fyrir árið 2024, uppreiknaðar miðað við byggingarvísitölu í desember 2023, eru 25,5 milljónir króna.

Mjólkursamsalan hefur einnig gert tvo húsaleigusamninga við Árfoss ehf. um leigu á Austurvegi 69 á Selfossi. Annar samningur gildir til 31. maí 2026 sem hægt er að framlengja í eitt ár í senn en hinn er ótímabundinn. Báðir húsaleigusamningarnir eru bundnir byggingarvísitölu og hafa eins árs gagnkvæman uppsagnafrest. Greidd leiga á árinu 2023 var 30,8 milljónir króna (2022: 19,9 milljónir). Áætlaðar leigugreiðslur fyrir árið 2024, uppreiknaðar miðað við byggingarvísitölu í desember 2023, eru 31,5 milljónir króna.

Að auki er Mjólkursamsalan með húsaleigusamning við Svagrund ehf. um leigu á neðri hæð Njarðarnes 10 á Akureyri til ársloka 2026 sem hægt er að framlengja. Leigusamningurinn er bundinn vísitölu neysluverðs. Greidd leiga á árinu 2023 var 9 milljónir króna (2022: 8,2 milljónir). Áætlaðar leigugreiðslur fyrir árið 2024, uppreiknaðar miðað við vísitölu neysluverðs í desember 2023, eru 9,3 milljónir króna.

Mjólkursamsalan er einnig með húsaleigusamning við Jökulberg ehf. um leigu á Lynghálsi 2 í Reykjavík til 31. mars 2027. Leigusamningurinn er bundinn vísitölu neysluverðs og er uppsegjanlegur af beggja hálfu með 6 mánaða fyrirvara. Greidd leiga á árinu 2023 var 25,2 milljónir króna (2022: 17,6 milljónir). Áætlaðar leigugreiðslur fyrir árið 2024, uppreiknaðar miðað við vísitölu neysluverðs í desember 2023, eru 26,1 milljónir króna.

Að lokum er Mjólkursamsalan með húsaleigusamning við Tunguháls 6 ehf. um leigu á Tunguhálsi 6 í Reykjavík til 31. október 2027. Leigusamningurinn er bundinn vísitölu neysluverðs og er uppsegjanlegur af beggja hálfu með 6 mánaða fyrirvara eftir 1. nóvember 2025. Greidd leiga á árinu 2023 var 1,6 milljónir króna (2022: 0 milljónir). Áætlaðar leigugreiðslur fyrir árið 2024, uppreiknaðar miðað við vísitölu neysluverðs í desember 2023, eru 12,8 milljónir króna.

Leigusamningarnir hér að ofan eru allir færðir meðal annars rekstrarkostnaðar í rekstrarreikning samstæðunnar.

Taflan hér að neðan sýnir samningsbundnar lágmarksleigugreiðslur þar sem félagið er leigutaki. Upphæðir eru ekki núvirtar.

	31.12.2023	31.12.2022
Innan árs	105.251	86.717
Á ári 2	105.251	86.717
Á ári 3	86.869	86.717
Á ári 4	42.744	69.314
Á ári 5	25.543	30.162
	<u>365.656</u>	<u>359.627</u>

Samanlagðar fjárhæðir eftir lengri tíma en fimm ár eru ekki settar fram í töflunni hér að ofan en allar forsendur til að reikna út leigugreiðslur fyrir það tímabil eru settar fram hér að ofan.

22. Ábyrgðir, veðsetningar og önnur mál

Veðsetningar og skuldbindingar utan efnahagsreiknings greinast þannig á eignarflokka:

	Bókfært verð veðsettra eigna	Fjárhæð skulda
Lán með veði í fasteignum	2.457.647	1.014.585
Lán með veði í birgðum og viðskiptakröfum	8.414.046	1.187.650
Lán með veði í öllum eignum félagsins	10.316.409	2.970.000
Lán með veði í eignarhlut Icelandic Provisions Inc.	297.360	286.748

Auðhumla svf. er í ábyrgð fyrir 80% af lánveitingu Arion banka til Skeyr Wales Ltd. og um áramótin stendur lánsfjárhæðin í 537 milljónum króna og af því er fjárhæð ábyrgðar Auðhumlu svf. 430 milljónir króna.

Mjólkursamsalan ehf. er í sjálfskuldarábyrgð fyrir lánveitingu Íslandsbanka til Íslenskra mysuafurða ehf. og um áramótin stendur lánsfjárhæðin í 432 milljónum króna.

23. Þóknun til endurskoðenda

	2023	2022
Endurskoðun ársreiknings	19.602	20.335
Önnur þjónusta	13.648	21.114
	<u>33.250</u>	<u>41.449</u>

24. Reikningsskilaaðferðir

Samstæða

Ársreikningur samstæðunnar tekur til ársreikninga móðurfélagsins og dótturfélaga þess. Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirráð. Yfirráð eru til staðar þegar samstæðan hefur ákvörðunarvald yfir fjárfestingunni, ber áhættu eða hefur réttinn til að njóta breytilegs ávinnings vegna þátttöku í fjárfestingunni og getur með ákvörðunarvaldi haft áhrif á ávinnning sinn af fjárfestingunni. Félagið endurmetur á reikningsskiladegi hvort yfirráð yfir fjárfestingu séu til staðar með tilliti til ofangreindra þátta.

Rekstramiðurstaða keypra eða seldra dótturfélaga á árinu er meðtalin í rekstrarreikningi og yfirliti um aðra heildarafkomu frá og með kaupdegi eða fram að söludegi eftir því sem við á. Leiðréttingar á reikningsskilum dótturfélaganna eru gerðar þegar nauðsynlegt þykir og reikningsskilaaðferðir þeirra aðlagðar að þeim sem samstæðan notar.

Markmið með gerð samstæðureikningsskila er að birta einungis tekjur, gjöld, eignir og skuldir samstæðunnar út á við og er því viðskiptum innan hennar eytt við gerð reikningsskilanna.

Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í lok reikningsskiladags. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning.

Skráning tekna

Tekjur af vörusölu og þjónustu eru færðar þegar til þeirra hefur verið unnið. Vörusala er skráð þegar yfirráð yfir seldri vöru flytjast yfir til kaupanda, sem er almennt við afhendingu vöru. Þjónustutekjur eru eftir atvikum færðar á þeim tímabili þegar þjónustan hefur verið innt af hendi, eða samhliða því sem þjónustan er veitt. Sala er sýnd í rekstrarreikningi að teknu tilliti til afsláttá. Tekjur, sem innheimtar hafa verið á reikningsárinu en varða síðari reikningsár, eru færðar til skuldar í efnahagsreikningi sem fyrirframinnheimtar tekjur. Tekjur, sem varða reikningsárið en innheimtast eftir lok þess, eru færðar til eignar í efnahagsreikningi.

Skráning gjalda

Gjöld, sem stofnað er til við öflun tekna á tímabilinu, eru færð sem rekstrarkostnaður. Gjöld, sem stofnað er til á reikningsárinu en varða síðari reikningsár, eru færð til eignar í efnahagsreikningi sem fyrirframgreiddur kostnaður. Gjöld, sem varða reikningsárið en koma til greiðslu síðar, eru færð til skuldar sem áfallinn kostnaður í efnahagsreikningi.

Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

Vaxtatekjur eru færðar fyrir viðkomandi tímabil í samræmi við viðeigandi höfuðstól og vaxtaþrósentu.

Fjármagnsgjöld eru færð í rekstrarreikning á því tímabili sem þau falla til. Lántökukostnaður er eignfærður og afskrifaður línulega yfir líftíma lánsins.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur, sem myndast við greiðslu skulda og innheimtu krafna, er færður í rekstrarreikning. Peningalegar eignir og skuldir í erlendra mynt eru umreiknaðar miðað við gengi myntar í árslok og er áfallinn gengismunur færður í rekstrarreikning á meðal fjármagnsliða.

Skattamál

Tekjuskattur er reiknaður og færður í ársreikninginn. Útreikningur hans byggir á afkomu fyrir skatta að teknu tilliti til varanlegs mismunar á skattalegri afkomu og afkomu samkvæmt ársreikningi. Tekjuskattshlutfall er 20%.

Tekjuskattur til greiðslu er tekjuskattur sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins auk leiðréttinga á tekjuskatti til greiðslu vegna fyrri ára.

Frestaður skattur stafar af mismun efnahagsliða í skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar. Mismunurinn stafar af því að tekjuskattsstofn samstæðunnar er miðaður við aðrar forsendur en reikningsskil þess.

Tekjuskattseign er metin á reikningsskiladegi og er einungis færð að því marki sem líklegt er að hún nýtist á móti skattskyldum hagnaði í framtíðinni.

Varanlegir rekstrarfjármunir

Eignir eru skráðar meðal varanlegra rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinnur tengdur eigninni muni nýtast samstæðunni og hægt er að meta kostnað vegna eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Varanlegir rekstrarfjármunir eru annað hvort færðir samkvæmt kostnaðarverðsaðferð eða endurmatsaðferð. Samkvæmt kostnaðarverðsaðferðinni eru varanlegir rekstrarfjármunir færðir á upphaflegu kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eignunum í tekjuhæft ástand. Samkvæmt endurmatsaðferðinni er notast við gangvirði á þeim degi sem varanlegir rekstrarfjármunir eru endurmetnir að frádregnum afskriftum og virðisrýrnun.

Verðmatshækkunarir vegna endurmats eru færðar á endurmatsreikning meðal eigin fjár að frádregnum tekjuskattsáhrifum. Við sölu, afskriftir eða niðurlagningu eignar er sá hluti endurmatsreikningsins, sem tilheyrir þeirri eign, færður á óráðstafað eigið fé.

Varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir línulega á áætluðum nýtingartíma þeirra, að teknu tilliti til vænts hrakvirðis. Eignir, þar sem eignarréttur er bundinn öðrum samkvæmt samningi um fjármögnunarleigu, eru afskrifaðar á áætluðum nýtingartíma á sama grunni og eignir með fullum eignarrétti. Hagnaður eða tap vegna sölu eigna er mismunur söluverðs og bókfærðs verðs eigna á söludegi, og er færður í rekstrarreikning við sölu.

Viðskiptavild

Viðskiptavild myndast við sameiningar félaga eða kaup á rekstri og er mismunur á kaupverði og gangvirði hreinna eigna. Viðskiptavild er afskrifuð línulega á 10 árum.

Óefnislegar eignir

Óefnislegar eignir eru einungis eignfærðar þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast samstæðunni og hægt er að meta kostnaðarverð eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Meðal óefnislegra eigna eru eignir vegna viðskiptasamninga, einkaleyfa, hugbúnaðar og þróunarkostnaðar. Eignir þessar eru afskrifaðar með kerfisbundnum hætti á áætluðum nýtingartíma viðkomandi eigna og eru reiknaðar afskriftir hvers tímabils færðar í rekstrarreikning. Val á afskriftaraðferð skal miðast við notkun á viðkomandi eign á nýtingartíma hennar. Ef þessar eignir hafa ekki ákveðinn nýtingartíma er þó heimilt að meta þær árlega í samræmi við settar reikningasskilareglur og skulu þær sæta árlegu virðisrýmunarprófi eða oftast ef vísendingar um virðisrýmun hafa komið fram. Þróunarkostnaður er afskrifaður á 10 árum ef ekki er hægt að skilgreina nýtingartíma hans.

Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum

Til hlutdeildarféлага teljast félög þar sem fjárfestir hefur veruleg áhrif á rekstrar- og fjármálastefnu. Félag er álitð hafa veruleg áhrif í öðru félagi ef það á 20% eða meira af atkvæðisrétti félagsaðila í því fyrirtæki, án þess að teljast hafa yfirráð. Samkvæmt hlutdeildaraðferð eru eignarhlutar í hlutdeildarfélögum færðir á kostnaðarverði að teknu tilliti til hlutdeildar í rekstri og annarra breytinga á eigin fé, og virðisrýmunar einstakra fjárfestinga. Tap hlutdeildarféлага umfram hlutdeild er aðeins gjaldfært hafi samstæðufélag gengist í ábyrgð eða stofnað til skuldbindinga fyrir þeirra hönd.

Verðbréf

Skuldabréf og aðrar langtímakröfur, sem áætlað er að eiga fram á gjalddaga, eru metnar á kostnaðarverði að teknu tilliti til niðurfærslu til að mæta hugsanlegu tapi í framtíðinni.

Birgðir

Birgðir eru metnar á kostnaðarverði/framleiðsluverði eða dagverði, hvort sem lægra reynist. Kostnaðarverð birgða samanstendur af kostnaði við öflun þeirra ásamt öðrum kostnaði sem fellur til við að koma birgðunum í söluhæft ástand. Framleiðslukostnaður samanstendur af hráefniskostnaði, launakostnaði og óbeinum kostnaði vegna framleiðslunnar. Dagverð er áætlað söluverð í venjulegum viðskiptum að frádregnum kostnaði við að ljúka við framleiðslu vara og áætluðum sölukostnaði.

Viðskiptakröfur

Viðskiptakröfur eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til niðurfærslu. Niðurfærslan er ekki endanleg afskrift heldur er myndaður mótreykingur til að mæta hugsanlegu tapi sem kann að myndast í framtíðinni.

Handbært fé

Handbært fé samstæðunnar samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnstæðum.

Leigusamningar

Leigusamningar eru flokkaðir sem fjármögnunarleigusamningar þegar samningsskilmálar gera ráð fyrir að verulegur hluti áhættu og ávinnings af eigninni flyst til leigutaka. Eignir í fjármögnunarleigu eru færðar á meðal rekstrarfjármuna og afskrifaðar á líftíma þeirra og skuldbinding við leigusala er þá færð til skuldar í efnahagsreikningi. Aðrir leigusamningar eru flokkaðir sem rekstrarleigusamningar og leigugreiðslur gjaldfærðar á því tímabili sem þær tilheyra.

Langtímaskuldir

Langtímaskuldir eru færðar á nafnverði að frádregnum afborgunum af höfuðstól og eru eftirstöðvar nafnverðs reiknaðar upp miðað við gildandi gengi eða vísitölu í lok tímabilsins eftir því sem við á.

Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar upp í efnahagsreikningi ef líklegt þykir að samstæðan verði fyrir fjárhagslegum útgjöldum í framtíðinni vegna tiltekins atburðar eða viðskipta og hægt er að meta fjárhæð hennar með áreiðanlegum hætti.

Skuldbindingar vegna vöruábyrgða eru færðar á söluvergi viðkomandi vara og metnar af stjórnendum m.t.t. áætlaðs fjárústreymis sem ábyrgðirnar kunna að valda í framtíðinni.

Viðskiptaskuldir

Viðskiptaskuldir eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til áfallins kostnaðar.

Viðauki: Ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Um Auðhumlu

Auðhumla svf. er samvinnufélag í eigu um 483 mjólkurframleiðenda um land allt. Félagið er rekið á samvinnugrundvelli með takmarkaðri ábyrgð samkvæmt lögum um samvinnufélög nr. 22/1991. Félagssvæði Auðhumlu nær yfir allt Ísland að undanskildum Skagafirði. Tilgangur félagsins samkvæmt samþykktum er að taka við mjólk frá félagsmönnum og umbreyta í mjólkurafurðir sem seldar eru á markaði á Íslandi og erlendis. Þá er félaginu heimilt að reka hverja þá starfsemi, sem gæti dregið úr rekstrarkostnaði félagsins og verið til hagræðis og styrktar fyrir félagið og félagsmenn þess. Félaginu er meðal annars heimilt að stofna dótturfélög um starfsemi sína. Jafnframt er félaginu heimilt að fela utanaðkomandi aðila hluta af verkefnum sínum. Tilgangi sínum hyggst félagið ná meðal annars með því að:

- Reka afurðastöðvar (mjólkurbú)
- Stunda öflugt og skilvirkt sölu- og markaðsstarf með framleiðsluvörur félagsins og aðrar vörur eftir því sem henta þykir
- Vera aðili að Mjólkursamsölunni ehf.
- Vera aðili að Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði sf.
- Leiðbeina félagsmönnum um meðferð mjólkur
- Annast flutninga í eigin þarfir, fyrir félagsmenn og aðra
- Annast rekstur og umsýslu fasteigna
- Nýta þekkingu og aðstöðu félagsins til að skapa því aukinn arð af starfseminni innanlands sem utan

Félagið er með höfuðstöðvar að Austurvegi 65, Selfossi.

Auðhumla er móðurfélag Mjólkursamsölnunnar ehf. („MS“) með 80% eignarhlut, sem er rekstrarfélag mjólkuriðnaðarins á Íslandi. MS er leiðandi fyrirtæki í matvælaíðnaði á Íslandi. Hlutverk félagsins er að taka við mjólk frá eigendum sínum og umbreyta í hollar og góðar mjólkurafurðir í takt við þarfir neytenda. Upplýsingarnar hér að neðan eru settar fram bæði gagnvart Auðhumlu svf. og Mjólkursamsölnunni ehf. undir „félagið“.

Umhverfismál

Félagið einsetur sér í allri starfsemi sinni, allt frá söfnun mjólkur frá framleiðendum til framleiðslu og dreifingar fullunninnar vöru til viðskiptavina, að starfa í sátt við umhverfi sitt og náttúru landsins hverju sinni. Með umhverfisstefnu sinni leitast félagið við að endurspeglu umhverfisvæn sjónarmið í öllum skrefum virðis_keðjunnar og leggja þar með ríka áherslu á bestu umgengni okkar til verndar umhverfinu og náttúru landsins. Til að ná sem bestum árangri í umgengni við umhverfi og lífríki, leggur félagið megináherslu á eftirtalda þætti sem tengjast umhverfisvernd með beinum hætti:

Loflagsmál

Félagið leitast við að spara orku í starfsemi sinni, en um leið að nota eins umhverfisvæna orku og kostur er sem framleidd er með sjálfbærum hætti.

Vatnsverndar- og frárennismál

Rekstur afurðastöðva í mjólkurvinnslu krefst mikillar vatnsnotkunar. Því er brýnt að hafa nægan aðgang að góðu og heilnæmu neysluvatni sem stenst allar kröfur sem til þess eru gerðar. Til að svo megi vera er því jafn nauðsynlegt að umgangast aðgengi okkar að neysluvatni sem auðlind sem við þurfum að gæta að og varðveita.

Umbúðir, aðfanganotkun og fastur úrgangur

Auk þess að reyna að lágmarka alla aðfanganotkun í starfseminni, þá leggur félagið áherslu á: Að allar ytri umbúðir verði margnota, þar sem því verður við komið. Að þær umbúðir sem eru í beinni snertingu við vöruna, og eru ekki endurnýtanlegar, verði framleiddar úr efnum sem eru endurnýtanleg. Þær umbúðir verði jafnframt framleiddar úr eins umhverfisvænum efnum og kostur er og efnisnotkun og samsetning þeirra þannig gerð að þær falli vel að sorpflokkun. Að allt það sorp sem fellur til hjá starfsstöðvum félagsins og afhendist til endurvinnslustöðva verði flokkað eftir þeim viðmiðum og reglum sem viðkomandi endurvinnslustöðvar vinna eftir hverju sinni. Rík áhersla verði lögð á sorpflokkun.

Gæða- og matvælaöryggi

Lögð er sú áhersla á félagið að það tryggji viðskiptavinum sínum aðgang að öruggum og heilnæmum matvælum. Í þeim tilgangi vinnur félagið með skipulögðum hætti að eftirfarandi áherslu- og starfsþáttum:

Mjólkurframleiðsla hjá kúabændum

Félagið grundvallar starfsemi sína á móttöku og vinnslu fyrsta flokks hráefnis sem ávallt er framleitt við bestu mögulegu aðstæður. Til viðbótar þeim opinberu kröfum, sem fram koma í lögum og reglum um aðstæður til framleiðslu matvæla, þá vinnur félagið skipulega að því að allir mjólkurframleiðendur, sem leggja inn mjólk hjá félaginu og samstarfsaðilum, uppfylli kröfur um öll þau viðmið og skilyrði sem ná yfir eftirtalda þætti í mjólkurframleiðslu á kúabúum: matvælaöryggi við framleiðslu, dýravelferð og umgengni og ásýnd kúabúa.

Úrvinnsla mjólkur og framleiðsla mjólkurvara

Við söfnun og móttöku mjólkur, og úrvinnslu hennar við framleiðslu mjólkurvara, er stefna félagsins að tryggja matvælaöryggi með því að uppfylla opinberar kröfur, lög og reglugerðir og styðjast ávallt við bestu framleiðslutækni og traustan framleiðslubúnað sem skilar hámarks gæðum og stuðlar að sem mestu framleiðsluöryggi. Gæðastjórnun félagsins er samstarfsverkefni alls starfsfólks fyrirtækisins og lögð er áhersla á hvatningu, þjálfun, gott upplýsingastreymi og að skapa góðan vinnustað.

Gæðaeftirlit og rannsóknir

Til að skapa góðan grundvöll að traustum starfsþáttum er reglubundið fylgst með hverjum þætti virðis_keðjunnar, allt frá mjólkurframleiðendum til fullunninnar vöru sem tilbúin er til afhendingar til neytenda. Til að ná þessum markmiðum tryggir félagið: Að til staðar sé vottað gæðakerfi í öllum starfsstöðvum félagsins og að það nái yfir alla virðis_keðjuna, allt frá hráefnismóttöku frá framleiðendum, innra eftirlit með framleiðslu mjólkurvara og til afhendingar fullunninnar vöru til viðskiptavina. Að í fyrirtækinu sé ávallt til staðar viðeigandi tækjábúnaður til nauðsynlegra mælinga og rannsókna. Að góð þekking starfsfólks sé til staðar innan fyrirtækisins og reglubundin endurmenntun á sérsviði eftirlits og rannsókna fari fram.

Samfélagsleg ábyrgð

Með því að setja kröfur á birgja um gæði hráefnis samkvæmt gæðastefnu félagsins stuðlar það að dýravelferð þar sem gæði mjólkur byggjast á aðbúnaði og góðri umhirðu kúa. Að sama skapi hefur þetta einnig áhrif á matvælaöryggi.

Hollustustefna

Félagið, fyrirtæki í eigu kúabænda á Íslandi, einsetur sér að framleiða hollar og fjölbreyttar mjólkurvörur í takt við þarfir neytenda. Markmið félagsins eru þrjúþætt: Að styðja við heilbriggt lífferni neytenda. Að auka gagnsæi um hollustu og innihald vara. Að fjölga valkostum í mjólkurvörum og draga áfram úr notkun sykurs í bragðbættum mjólkurvörum.

Lýðheilsa og heilbrigði

Félagið tekur þátt í ýmsum verkefnum þar sem það hvetur til bættrar lýðheilsu og heilbrigði og er m.a. aðili að samstarfi við Beinverndarsamtökin og Íþróttakennarafélag Íslands. Einnig hefur félagið unnið með Landlæknisembætti Íslands og birt skilaboð frá því á mjólkurfernum. Til viðbótar leggur félagið áherslu á að styðja við íþróttastarf og hvetja til hreyfingar og holls mataræðis.

Íslensk tunga

Félagið leggur áherslu á málrækt með því að styðja við íslenska tungu í markaðsstarfi fyrirtækisins. Félagið býður starfsfólki sínu af erlendum uppruna upp á íslenskukennslu svo þeir aðlagist samfélaginu betur og styður við verkefni sem efla íslenska tungu barna og unglinga. Félagið styður við íslenska ferðaþjónustu með því að fræða neytendur um íslenska náttúru á mjólkurfernum.

Frumkvöðlastarfsemi

Félagið stuðlar að því að efla íslenskt atvinnulíf með því að eiga í samstarfi við fjölmörg lítil frumkvöðlafyrirtæki.

Viðauki: Ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Mannauður

Ein helsta auðlind félagsins er mannaður þess og þekkingin og reynslan sem hann býr yfir. Til að hlúa að starfsfólki hefur félagið sett fram skýra mannaúts stefnu. Velliðan og öryggi starfsfólksins er félaginu hugleikin og því hefur félagið einnig markað sér stefnu um öryggi og vinnuvernd og um forvarnir gegn einelti og kynferðislegri áreitni.

Félagið styður við fjölbreytni í íslensku atvinnulífi með starfsfólk frá mörgum þjóðlöndum.

Mannauðs- og jafnréttisstefna

Mannauðs- og jafnréttisstefna félagsins lýsir hvernig fyrirtækið sér fyrir sér þróun mannaúsmála hjá fyrirtækinu. Hún hefur þann tilgang að vísa félaginu veginn þannig að afstaða fyrirtækisins í mikilvægum málaflokkum tengdum starfsfólkinu sé skýr. Hún felur í sér ákveðin skilaboð til starfsmanna, stjórnenda, stjórnar, eigenda og samfélagsins. Helstu áherslur hennar eru: Líðs-heild og gildi, ráðningar og fjölbreytni, móttaka nýliða, þjálfun og fræðsla, stjórnun og endurgjöf, öryggi og vinnuvernd, einelti, kynferðisleg áreitni, kynbundin áreitni og ofbeldi, þekkingar- og upplýsingamiðlun, jafnvægi milli vinnu og einkalífs, jafnrétti og sveigjanleg starfslok.

Jafnlaunavottun

Undirbúningur jafnlaunavottunar stóð yfir á árinu og hlaut Mjólkursamsalan vottun skv. jafnlaunastaðlinum ÍST 85:2012 í desember 2019. Meginmarkmið jafnlaunavottunar er að vinna gegn kynbundnum launamun og stuðla að jafnrétti kynjanna á vinnumarkaði.

Persónuvernd

Vegna aukinna krafna laga um persónuvernd og vinnslu upplýsinga hóf félagið vinnu við skráningu ferla gagnvart þessum auknu kröfum. Þann 27. apríl 2016 skrifuðu forsetar Evrópuþingsins og -ráðsins undir nýja evrópska persónuverndarlöggjöf sem síðan kom til framkvæmda í Evrópu þann 25. maí 2018. Þar sem vernd persónuupplýsinga er hluti af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið (EES) var Ísland skuldbundið til að innleiða þessa nýju löggjöf í íslenskan rétt. Þann 15. júní 2018 tóku síðan í gildi ný lög á Alþingi um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga nr. 90/2018. Með þessum lögum var persónuverndarreglugerð Evrópusambandsins leidd í íslenskan rétt.

Spilling-, mútur- og mannréttindamál

Stjórn félagsins hefur sett sér ítarlegar starfsreglur þar sem valdsvið hennar er skilgreint og verksvið gagnvart framkvæmdastjóra.

Félagið virðir almenn mannréttindi, rétt allra til félagafrelsis og til kjarasamninga. Áhersla er lögð á að verktakar og undirverktakar fari eftir gildandi lögum í landinu er varðar alla sína starfsmenn, sama hvort það eru þeirra launþegar eða eigin undirverktakar.

Félagið hefur ekki sett sér skrifleg viðmið um spillingu-, mútur- og mannréttindamál en vinna við það er komin af stað og lýkur væntanlega á árinu 2024.

Flokkunarreglugerð ESB

Flokkunarreglugerð ESB tók gildi á Íslandi 1. júní 2023 með lögum nr. 25/2023 um upplýsingagjöf um sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu og flokkunarkerfi fyrir sjálfbærar fjárfestingar. Lög in voru afturvirk til 1. janúar 2023 og gilda því um allt fjárhagsárið 2023.

Tilgangur reglugerðarinnar er að skilgreina hvaða atvinnustarfsemi telst vera umhverfislega sjálfbær og á að stuðla að gagnsæi í sjálfbærniupplýsingagjöf. Umhverfismarkmiðin eru sex: mildun loftslagsbreytinga, aðlögun að loftslagsbreytingum, sjálfbær notkun og verndun vatns- og sjávarauðlinda, umskipti yfir í hringrásarhagkerfi, mengunarvarnir og eftirlit með mengun, og vernd og endurheimt líffræðilegrar fjölbreytni og vistkerfa. Tæknileg matsviðmið fyrir mildun og aðlögun loftslagsbreytingum hafa verið innleidd með framseldri reglugerð ESB 2021/2139 og atvinnustarfsemi sem þar er tekin fram fellur undir upplýsingaskyldu á Íslandi en framseld reglugerð ESB 2023/2486 um önnur umhverfismarkmið og uppfærsla á fyrstu tveimur í framseldri reglugerð ESB 2023/2485 tóku gildi innan ESB árið 2023 og biða innleiðingar hér á landi.

Til þess að samstæðan geti talist umhverfislega sjálfbær í skilningi reglugerðarinnar þurfa hún að uppfylla viðmið fyrir umhverfislega sjálfbæra atvinnustarfsemi samkvæmt 3. gr. flokkunarreglugerðarinnar. Í fyrsta lagi þarf atvinnustarfsemin að stuðla verulega að einu eða fleiri umhverfismarkmiðum, á sama tíma má hún ekki skaða önnur markmið. Hún þarf að vera stunduð í samræmi við lágmarksverndarráðstafanir og að lokum að hlíta tæknilegum matsviðmiðum.

Gerð er krafa á að samstæðan birti hlutfall veltu, fjárfestingagjalda og rekstrargjalda fyrir nýliðið rekstrartímabil á hægri starfsemi, það er, starfsemi sem fellur undir flokkunarreglugerðina. Að sama skapi skal birta sömu lykilmælikvarða fyrir starfsemi sem uppfyllir öll viðmið reglugerðarinnar og telst vera samræmd starfsemi.

Samstæðan hefur farið yfir starfsemi sína í samræmi við tæknileg matsviðmið þar sem starfsemi hennar var borin saman við þau tæknilegu matsviðmið sem nú þegar hafa verið birt og gilda hér á landi. Við mat á tæknilegu matsviðmiðunum kom í ljós að meginstarfsemi samstæðunnar fellur ekki undir þau tæknilegu matsviðmið sem hafa verið birt og eru því ekki forsendur til frekari skýringa eða útreikninga að ræða.

Við er þó meðvitund um að flokkunarreglugerðin er í stöðugri þróun og starfsemi sem fellur undir önnur umhverfismarkmið en loftslagsbreytingar, ss. sjálfbær notkun og verndun vatns- og sjávarauðlinda, umbreyting yfir í hringrásarhagkerfi, mengunarvarnir og eftirlit, og verndun og endurheimt líffræðilegrar fjölbreytni og vistkerfa biður innleiðingar hér á landi, auk þess sem frekari atvinnugreinar gætu bæst við birtingarskylduna. Að þeim sökum mun samstæðan fylgjast grannt með þeirri þróun sem á sér stað og birta upplýsingar um sína meginstarfsemi um leið og hún fellur undir framseldar gerðir flokkunarreglugerðarinnar.

